

MŪSŲ LIETUVA

NR. 40 (1471) - SEMANÁRIO - 1976 M. SPALIS - OUTUBRO 7 D. - 1,50 kr.
R. Juatindiba, 20 (28) Caixa Postal 4421 - 01000 São Paulo, SP. Tel. 273-0338

LIETUVIŲ IMIGRACIJOS BRAZILIJON 50-METIS (1926-1976)

TYLOS SAMOKSLAS JAU PRAEITY...

Jei po II Pas. karo vakariečių didžioji sapuda vengė savo skiltyse plačiau minėti Baltijos valstybių tragedija, tai paskutiniaisiais metais tas tylos samokslas pašalintas ir vis dažniau jos skiltyse galima užtikti aprašymų apie herojišką lietuvių rezistenciją rusams.

Ir tai buvo atsiekta ne kokiais memorandumais, bet lietuvių krašte didvyriškais veiksmais, kaip Simo Kudirkos, Romo Kalantos ir kitų.

Štai liepos 27 d. plačiausiai skaitomas prancūzų dienraštis Le Figaro per penkias skiltis išidėjo savo bendradarbio Gerard Nirascou, su Vilniaus nuotrauka ir Lietuvos žemėlapiu, reportažą 'Lituanie; Foyer de Contestation', kuriame jis pabrėžia, kad Baltijos kraštai labiausiai priešinosi Maskvos įtakai.

Mums lietuviams Gerard Nirascou daug ko naujo neatidengia, bet tas jo reportažas yra vienas iš geriausių, kokį teko užtikti vakariečių spaudoje.

Pačioj pradžioj jis pastebi, kad jam padarė didelį išpuolį vaizdas, matant Vilniuje sekmadienį perpildytas bažnyčias jaunais ir vyresniais maldininkais, nežiūrint visų Maskvos pastangų uždrausti religijos praktikavimą.

Iš trijų Baltijos valstybių, rašo Nirascou, Lietuva yra ta, kuri po 1940 m. aneksijos prie Sovietijos, pasiliko labiausiai besipriešinant stipriai Maskvos įtakai ir čia rusai gyvena tarp priešiška nusiteikusių žmonių. Labiau negu Latvijoje ar Estijoje, čia lietuvių kalba yra pagrin-

dinė susikalbėjimo kalba. Rusiškai moka 35% gyventojų. Ir nors mokyklose dabar rusų kalba privaloma, ji yra tik kaip oficiali 'partijos kalba'.

Lietuviai nenustoja vedę nuolatinę kovą prieš Maskvą kuri atvirai rusina kraštą. Per paskutinius penkerius metus 'incidentų' sąrašas ilgas.

Ir čia Nirascou plačiai aprašo Kudirkos pabėgimą ir vakarus, Kalantos susideginimą, studentų riaušes, pateiktą 17,059 asmenų peticiją Jungtinėms Tautoms ir kt.

Sovietų baimė, kad iš Lietuvos nepabėgtų lėktuvais ir vakarus tokia didelė, kad lėktuvų, skraidančių tarp Vilniaus, Rygos ir Tallino igulos yra ginkluotos ...

Vaikščiodamas Vilniaus gatvėmis jis ypatingą dėmesį atkreipė į jaunimo vakariečių apsišaukimą. Ir tai paaiškinama tuo, kad karo metu pasitraukę ir vakarus lietuviai savo artimuosius krašte aprūpina siuntiniais, padeda jiems ekonomiškai.

Jis plačiai mini ir pagrindžio banžnytinę kroniką.

Šis reportažas, kaip ir tame pačiame puslapyje recenzuojama Andre Martin knyga 'Lituanie, Terre de Foi, Terre des Croix', leidžia skaitytojui pasidaryti aiškias išvadas apie herojišką ir kenčiančią po Maskvos jungu Lietuvą.

DIRVA

P. Rauduvė

Ganykloje.

KATALIKAI LIBERALAI APIE PERSEKIOJIMUS LIETUVOJE

"Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika" pradeda atkreipti Vakarų spaudos dėmesį. Liepos 16 liberaliųjų katalikų "Commonweal" žurnale išspausdinti du straipsniai, liečią Lietuvos katalikus. Leidinio viršelyje stambiu raudonu šriftu atspausdinta: "Persekiojimas Lietuvoj" ir "Sergiejaus Kovaliovo teismas".

Pirmame Richardo Kricka rašytame straipsnyje perduodama Kronikos atsiradimo aplinkybės, turinys, paskirtis, jos atgarsis Vakaruose. Autorius prašo Amerikos katalikų Lietuvos katalikams pagalbos.

Paskatinti katalikų Bažnyčios išnykimo galimybė dėl valdžios spaudos, kovingieji pradėjo kovą už teises, skelbtas sovietų konstitucijoje. "Vidurio krypties" atstovai buvo linkę nesipriešinti. Judėjimas, esą, daug platesnis negu rusų disidentų: nuo 1970 metų 50,000 lietuvių pasirašė protesto peticijas, o 1972 vyko masinės demonstracijos Kaune.

Kodėl Amerikos spauda beveik to nemini ir kodėl šio krašto katalikai daugiau žino apie žydų persekiojimus, negu apie lietuvių katalikus? Viena priežastis — amerikiečių nežinojimas apie Lietuvą. Antra — jų klaidingas įsitikinimas, kad mūsų išeivija sudaryta vien iš kraštiniųjų dešiniųjų, kuo ir pats autorius seniau tikėjo. Sovietai tą patį teigia apie "kovojančius" katalikus, vadindami juos reak-

cionieriais bei nesantaikios kurytojais. Tikrumoje ir marksistų disidentai priklauso dabartiniam elitui, o ne prieškariniam. Karo jie negeidžia. Jie nori, kad jų valdžia laikytųsi Helsinkio sutarties ir savo konstitucijos.

Dar viena nepalanki aplinkybė — amerikiečių liberalų nusistatymas prieš nacionalizmą. Dažnas vakarietis gali patikėti sovietų melui, jog lietuvių ir kitų siekia siūrai — nacionaliniai, o valdžios tikslas — kovoti už universalinį socializmo principą. Tai neteisinga, nes Sovietijos tautų trinties priežastis yra rusų šovinizmas ir jų nesilaikymas savo įstatymų.

Amerikos katalikai turėtų smerkti Lietuvos katalikų persekiojimą. Jie tokiu būdu daug padėtų, ir jų sąžinė turėtų to reikalauti. Detante tik tada bus reali, kai visos valstybės gerbs savo įstatymus ir pasirašytas tarptautines sutartis.

Antrame straipsnyje, kurių autorius politinių mokslų dėstytojas Harvey Fireside, yra žinių apie biologą Sergiejų Kovaliova (jam klaidingai priskiriama lietuvių kilmė). Praneša, jog jis buvęs aktyvus rusų disidentas, bet daugiausia nukentėjo dėl bendravimo su Kronikos leidytoju. Valdantieji tam esą nepaprastai jautrūs. Aprašoma jo nelegalaus teismo eiga ir Cornell universiteto pastangos jį iškviešti universitetan. (E.)

Sovietų karo laivynas

Jis pralenkė amerikiečių laivyną ir kelia susirūpinimą

J. VAIČELIŪNAS

Prieš antrąjį pasaulinį karą sovietai nebuvo tinkamai apsiginklavę, todėl 1941 m. jų frontas greitai pabiro. Nebuvo jie gerai apsiginklavę visose srityse, neturėjo nė gero karo laivyno, nors Sovietų Sąjungos priešas nr. 1 buvo JAV. Tik 1941 m. birželio 22 d. sovietai pamatė, kad jiems tenka kariauti ne su Amerika, bet su Vokietija. Amerika gi tada tapo sovietų sąjungininke ir gelbėtoja. Bet po to karo sovietai Amerikai buvo nedėkingi, o dabar sovietai ją vėl laiko priešu nr. 1.

Gyvenimo pamokyti, sovietai tuojau po antrojo pasaulinio karo ėmė skubiai ginkluotis. Nors Sovietų Sąjunga su JAV veda pasitarimus dėl ginklavimosi apribojimo, bet tas apribojimas taikomas tik Amerikai, o ne Sovietų Sąjungai. Ir dabar sovietai iš amerikiečių prašo duonos, o visus savo išteklius ir vergų darbą skiria apsiginklavimui. Nenuostabu, kad sovietai savo karo laivynu pralenkė JAV.

Naujieji duomenys

Žurnale "Der Spiegel" 1976. I. 5 vokiečiai pateikia duomenis apie Sovietų Sąjungos ir J. A. V. karo laivynus, nors daugiau paliečiami sovietai.

Sov. Sąjunga turi lėktuvnešių — 2, JAV — 14, kreiserių — 36:28, naikintojų — 111:73, fregatų — 147:61, povandeninių laivų — 408:110, greitlaivių ir povandeninių laivų medžiotojų — 500:33. Laivų skaičiaus santykis yra sovietų naudai, nors sakoma, kad amerikiečių karo laivynas techniškai pranašesnis už sovietų ir laivų įgulos geriau apmokytos. Sovietai taip pat stengiasi savo jūrininkus gerai paruošti techniškai ir politiškai. Ar politinis jūrininkų paruošimas turės įtakos, klausimas, nes Sovietų Sąjungoje kyla prieškomunistinis judėjimas, kuris paliečia ir karius — jūrininkus. Sovietai didžiuojasi, kad caro laikų karo laivo "Aurora" jūrininkai pradėjo revoliuciją, Petrapilyje apšaudydami Žiemos Rūmus. Ko gero sovietiniai jūrininkai gali pradėti ir kontrrevoliuciją, apšaudydami...

Laivyno bazės

Sovietai ne tik didina karo laivyną, bet ir plečia pasaulyje jo bazes, ypač šiltų vandenų srityse: Šiaurės Rytų Afrikoje, Pietų Arabijoje, Indijoje.

Sovietai stengiasi okupuoti ar paimti savo "globon" tuos kraštus, kurie anksčiau buvo Britanijos kolonijos. Dabar jos tapo raudonosios Rusijos kolonijomis. Pvz Indijos vandenyne, nedidelė Mauricijaus sala,

kuri buvo Britanijos globoje, dabar jau yra Sovietų Sąjungos globoje — tenai yra sovietų laivyno bazė. Tai savotiškas užblokavimas amerikiečių, kurie taip pat nori įsikurti Indijos vandenyne.

Sovietams nesiseka įsteigti karo laivyno bazių Viduržemio jūros pakraščiuose, neskaitant Sirijos uosto Latakia. Nors sovietai labai veržiasi į Artimuosius Rytus, bet arabai jų nemėgsta. Sovietai labai norėjo įsistiprinti Egipte, Aleksandrijos uoste, bet Egipto prezidentas Sadat visus rusus išvarė iš savo krašto.

Atlanto vandenyno srityje sovietai turi dvi laivyno bazes: Vakarų Afrikoje, Gvinėjoje, Kanakrio uoste, ir Kuboje, Cienfuegos uoste. Pastaroji sovietų laivyno bazė yra amerikiečių panosėje.

Kaip rodo duomenys, sovietai amerikiečius labai pralenkė povandeniniais laivais 408:110 santykiu. Šiandien povandeniniai laivai naudojami ne tik kovai su priešo laivais, bet ir puolimui prieš teritorijas, nes daug povandeninių laivų yra ginkluoti raketomis ir atominiais užtaisais. Amerikiečiai turi daugiau lėktuvnešių, negu sovietai, bet gerai ginkluotas povandeninis laivas gali sunaikinti lėktuvnešį su visais lėktuvais ir igulomis.

Sovietų karo laivyno vadas adm. S. Groškovas sako, kad imperialistiniai kraštai baigė savo viešpatavimą vandenyse. Nors tai yra pasigiriantis pasakymas, bet yra ir tiesos. Tik žodis "imperialistai" tiktų daugiau paties sovietams, nes dabar jie yra didžiausi pasaulio imperialistai. Caras, imperija buvo rusų tikslas. Imperialistai buvo baltieji Rusijos carai, imperialistai yra ir raudonieji Rusijos carai. Komunizmas jiems yra tik priedanga.

Laivų statyklos

Laivų statybos technikos sovietai išmoko iš vokiečių, kai Stalinas draugavo su Hitleriu. Tik vėliau, prasidėjus vokiečių-sovietų karui, Sovietų Sąjungos uostai prie Baltijos jūros buvo užblokuoti, sovietai nebegalėjo statyti karo ir kitokių laivų. Jie per 700 laivų pasiskolino iš J. A. V. Dabar Baltijos jūra yra tapusi sovietiniu ežeru, todėl jos rytiniame pakraštyje buvo išvystyta laivų statyba.

Sovietai karo laivų statybą slepia nuo amerikiečių akių. Jie savo laivų statyklas maskuoja, apdengia, kad amerikiečiai negalėtų jų pastebėti ir žemės satelitais. Sovietų laivų statybos dokai siekia iki 300 metrų ilgio ir per 130 m pločio. Tačiau ir dideliuose statybos dokuose sovietai didelių laivų nepastato. Jų lėktuvnešiai yra 42.000 to-

nų ir 282 m. ilgio. Amerikiečių atominė energija varomas lėktuvnešis "Enterprise" yra 83.000 tonų, 330 m. ilgio.

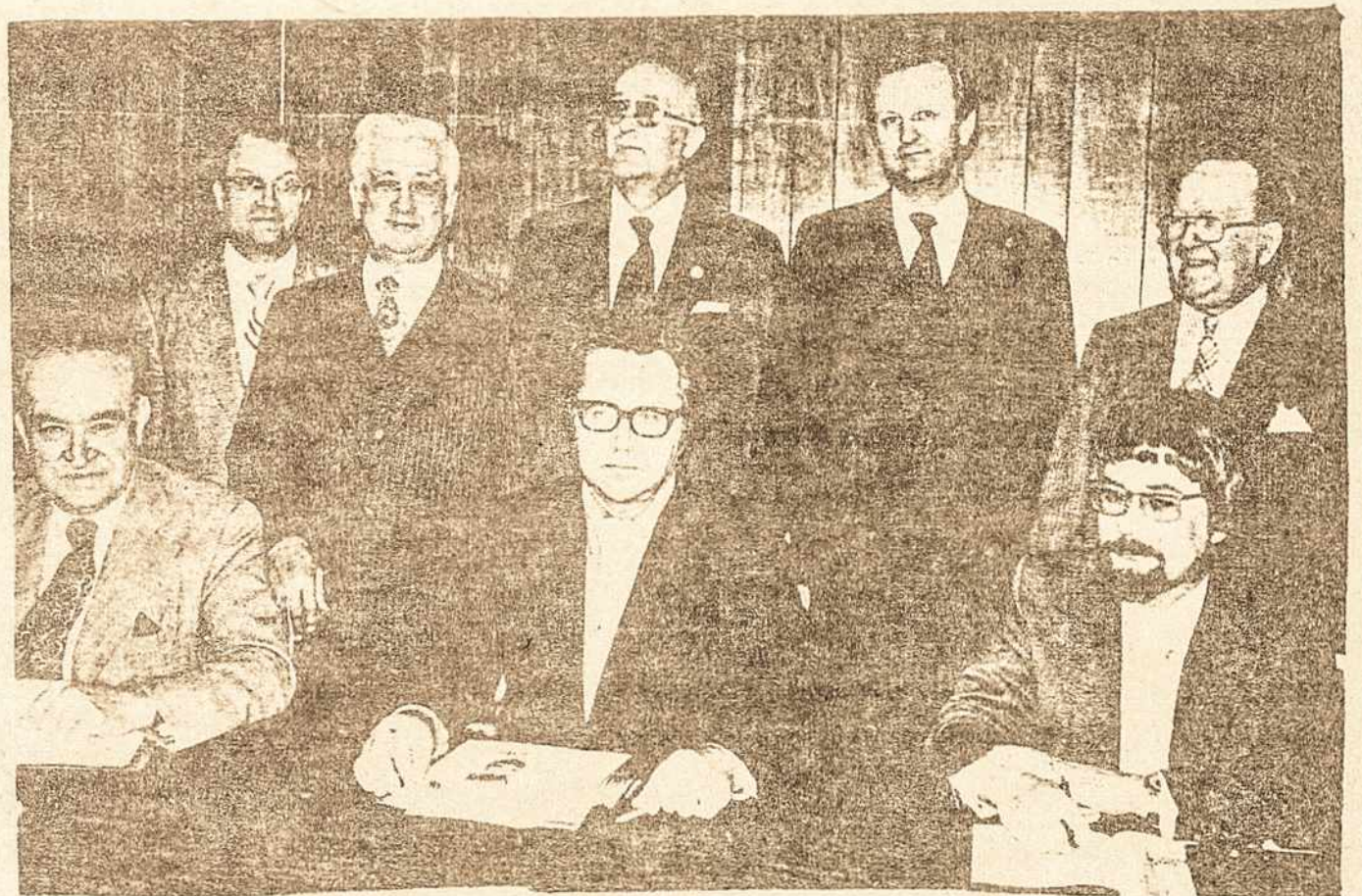
Pozicijos silpnumas

Didžiausias sovietų karo laivyno minusas, kad jis karo metu negalės laisvai judėti iš Baltijos jūros ar į ją ir taip pat iš Juodosios jūros ir atgal. Dar labiau gali būti apsunkintas praplaukimas Sueso kanalu. Į šiltų vandenų laivyno bazes sovietų laivai turės plaukti aplink Afriką. Gibraltaras taip pat trukdys sovietų karo laivyno judėjimą. Tuo būdu sovietų karo laivyno pajėgumas mažėja. Dėlto sovietai visomis išgalėmis nori prasiimušti į Viduržemio jūrą per Balkanus. Daug kas spėlioja, kad po Tito mirties sovietai okupuos Jugoslaviją, kad turėtų išėjimą į Viduržemio jūrą.

Amerikiečiai, matydami, kad sovietai juos pralenkia jūrose, nusprendė per 5 metus karo laivyno sustiprinimui skirti per 5 bil. dolerių, ypač povandeninių laivų statybai. Tiesa, amerikiečiai povandeniniai laivai yra pranešesni už sovietų, bet jų yra nedaug — tik 110.

Sovietai užsieninėse savo laivyno bazėse stengiasi į savo laivus pakviesti vietinių žmonių, kad įgautu to krašto gventojų palankumą. Bet to palankumo nelengva įgyti, nes pasaulis vis daugiau ir daugiau sužino apie rusiškąjį komunizmą ir jo kėslus.

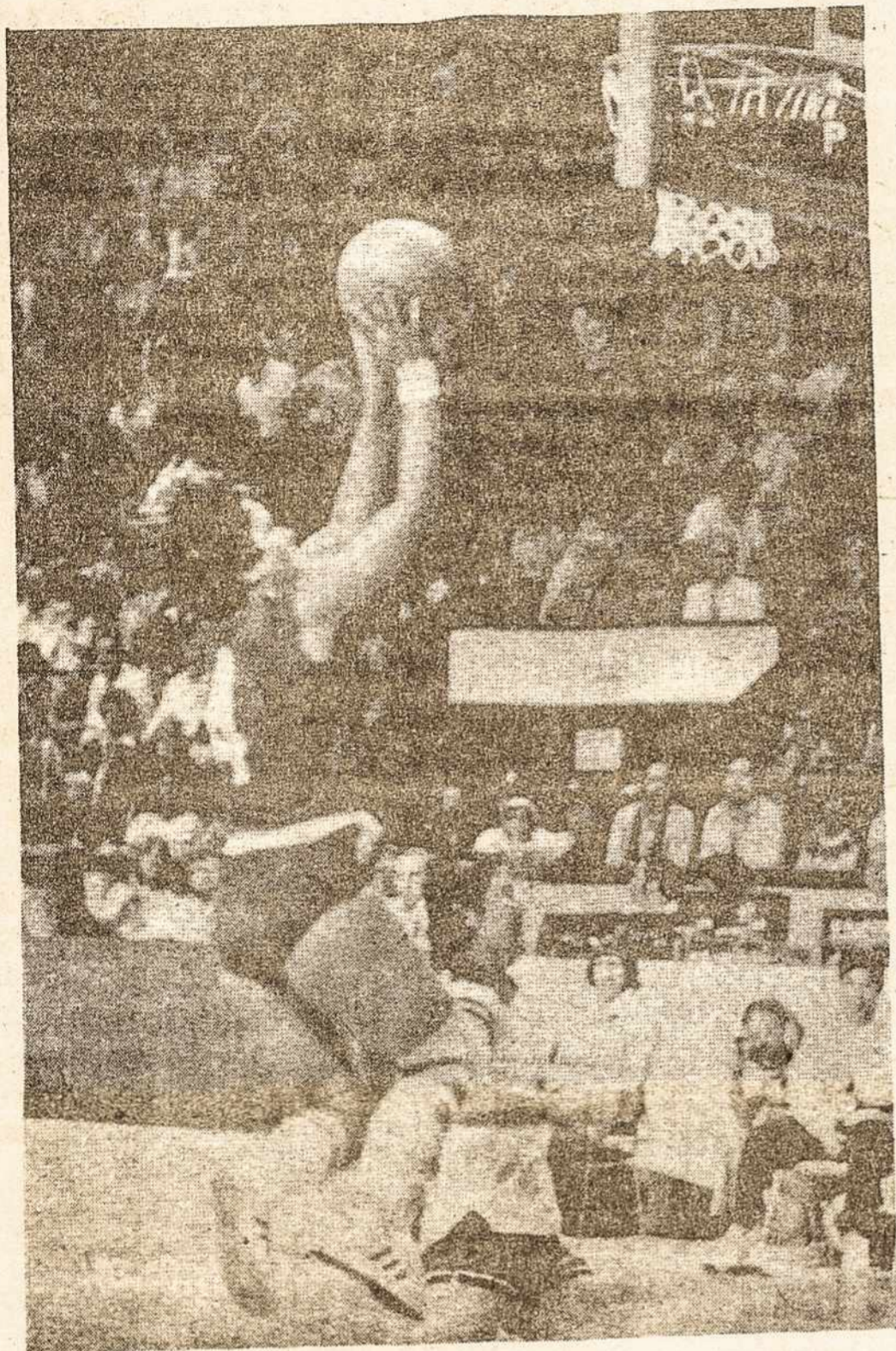
TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

Šiais istoriniais metais, švenčiant JAV 200 metų nepriklausomybės šventę, plačiai veikia visos Amerikos Etninių Grupių Konferencija, kuriai vadovauja lietuvis prof. dr. Jonas Genys. Konferencijai priklauso 30 tautų. Lietuvius atstovauja Amerikos Lietuvių Taryba ir Clevelando Lietuvių Bendruomenės Apygarda. Nuotraukoje Konferencijos valdyba: sėdi iš kairės — pulk. J. Sustar (čekas, Egzekutyvinis viceprezidentas), prof. dr. Genys (lietuvis, Konferencijos prezidentas) Ev. kun. Bless (vokietis, sekretorius ir išdininkas), A. Nikolaye (rumunas, izdo kontrolierius), J. Swider (lenkas, Federacijos konvencijų pirmininkas, dr. A. Ronnett (rumunas, viceprezidentas), J. Hemenway (vokietis, etninių grupių fundacijos reikalų vedėjas ir JAV Užsienio Diplomato Organizacijos prezidentas) ir A. Studnicki (lenkas, viceprezidentas).

LAISVOJI LIETUVA

PAVERGTŲ LIETUVŲ

A. Rupšienė meta į japonų krepšį. R. Gaškos nuotr.

LIETUVIAI OLIMPIADOJE

Nors statant olimpinės patalpas darbo problemos ir infliacija grasino jas paversti brangiausiais olimpiniais griuvėsiais, dvidešimt pirmoji olimpiada praėjo su dideliu pasisekimu. Net ir politiniai nesutarimai, priartėjus žaidimų pradžiai, neįstengė sumažinti olimpiados išpūdingumo.

Šalia viso pasaulio jaunimo šioje olimpiadoje dalyvavo ir keletas lietuviškos kilmės sportininkų iš JAV, Kanados ir Australijos. Joje taip pat sėkmingai dalyvavo septyni Lietuvos gimę, augę ir lietuvių trenerių paruošti lietuviai sportininkai. Deja, jie negalėjo atstovauti Lietuvai šioje tautų šventėje.

Geriausiai šioje olimpiadoje pasirodė Angelė Rupšienė (treneris A. Gedminas) ir Aldona Česaitytė (tr. E. Petkienė), kurios laimėjo aukso medalius. A. Rupšienė žaidė krepšinį Sov. Sąjungos moterų komandoje, kuri laimėjo pirmą vietą, A. Česaitytė žaidė rankinio komandoje, kuri taip pat laimėjo pirmą vietą.

Irkluojuojas Vytautas Butkus (tr. A. Arelis) dalyvavo Sov. Sąjungos keturvietės valtės įguloje, kuri laimėjo sidabro medalius.

Irkluojuojas Eleonora Kaminskaitė (tren. E. Vaitkevičius ir A. Mikšys) ir Genovaitė Ramoškienė (tren. J. Aleksandravičienė) porinėje dvivietėje laimėjo bronzos medalius.

Bronzos medalį taip pat laimėjo plaukikas Arvydas Juozaitis; 100 m krūtine jis atplaukė trečias per 1:04,23. Tai naujas Lietuvos ir Sov. Sąjungos rekordas. Pažymėtina, kad jį treniruoja jo tėvas J. Juozaitis. A. Juozaitis taip pat dalyvavo Sov. Sąjungos vyrų įvairaus plaukimo estafetėje, kuri laimėjo penktą vietą ir pasiekė naują Sov. Sąjungos rekordą.

Blogiau sekėsi irkluojuojai Antanui Čikotui. Jis dalyvavo aštuonvietės įguloje, kuri nelaimėjo jokio medalio.

Visi olimpiados dalyviai yra mokytojai, išskyrus A. Juozaitį ir A. Rupšienę, kurie yra studentai.

A. S.

OLIMPIEČIŲ SUTIKIMAS

Liepos 29 d. su ažuolo lapų vainikais ir gėlių puokštėmis Vilniaus aerodrome buvo sutikti iš Montrealo olimpiados grįžę sportininkai. Sidabro medalius parsivežė porinės keturvietės valtės irkluojuojas Vytautas Butkus, aštuonvietės valtės irkluojuotoja Klavdija Koženkova, bronzos medalius — Arvydas Juozaitis už 100 metrų plaukimą krūtine, dvivietės valtės irkluojuotojos Genovaitė Ramoškienė ir Eleonora Kaminskaitė. Pirmojoje grįžusių sportininkų grupėje trūko dviejų aukso medalių laimėtojų — krepšininkės Angelės Rupšienės ir rankininkės Aldonos Česaitytės. Medalius jos laimėjo So-

viėtų Sąjungos moterų krepšinio ir rankinio rinktinėse. Jokio medalio neparsivežė irkluojuojas Antanas Čikotas, nes aštuonvietė Sovietų Sąjungos valtis užėmė tik septintą vietą. Olimpietis sveikino kompartijos centro komiteto propagandos ir agitacijos skyriaus vedėjo pavaduotojas Č. Panavas, profsąjungų tarybos sekr. B. Lopata, kūno kultūros ir sporto komiteto pirmininko pavaduotojas treneris R. Ragelis. Padėkos žodį olimpiečių vardu tarė G. Ramoškienė, A. Juozaitis, treneris E. Vaitkevičius. Tą patį vakarą iškilmingai buvo sutikta ir krepšininkė A. Rupšienė, su aukso medaliu atskridusi iš Maskvos. Plaukikas A. Juozaitis jau ruošiasi dalyvauti Europos taurės varžybose Neapolyje.

SOVIETINĖS PREMIJOS

Propagandai tarnaujanti sąjunginė "žinijos" draugija, turinti ir lietuvišką respublikinį skyrių, diplomais bei premijom įvertina knygas ir brošiūras. Pirmojo laipsnio diplomų šiemet susilaukė vilniškės kompartijos centro komiteto I sekr. Petras Griškevičius už knygą "Lenino keliu didžiuoju" ir ištikimas Maskvos garbintojas Genrikas Zimanas, Lietuvos žydas, už brošiūrą "Mes — patriotai ir internacionalistai". Abu šie "laureatai" nėra populiarūs sovietų okupuotoje Lietuvoje. G. Zimano lietuviai nevertina dėl jo pasisakymų "Pravdoje" prieš tautines apraiškas Lietuvoje, o A. Sniečkaus įpėdinio P. Griškevičiaus — dėl pataikavimo Maskvai ir maisto gaminių atidavimo Rusijai. "TŽ" 31 nr. jau buvo rašyta apie pasikėsimą prieš P. Griškevičių. Šį įvykį nutylėjo komunistinė Lietuvos spauda, tačiau žinia keliauja iš lūpų į lūpas ir pasiekė išeivijos lietuvius. Smulkesnių duomenų pateikia Čikagos dienraštis "Draugas" liepos 31 d. laidoje. Esą, nežinomi asmenys P. Griškevičių bandė nužudyti birželio viduryje, kai jis važavo autostrada Vilnius—Kaunas. Prie Kauno hidroelektrinės užtvankos iš paskui važiuojančio milicijos automobilio pasipylė šūviai, nuo kurių žuvo P. Griškevičiaus automobilio vairuotojas, o jis pats buvo tik nežymiai paliestas vienos kulkos. Susidaro įspūdis, kad pasikėsintojai nebuvo milicininkai, o tik jais apsirengę asmenys. Jų uniformos buvo rastos paliktame automobilyje. Sakoma, kad dėl šio atentato jau yra suėmimų, bet jie atliekami slapta ir neskelbiami visuomenei. Ar atentatas tikrai įvyko, turėtų paaiškėti ateityje. Jeigu atentatininkai bus teisiami kad ir slaptame teisme, tokios bylos greičiausiai nebus įmanoma nuslėpti.

MEMORIALINIS FILMAS

A. Sniečkaus atminimui skirtą dokumentinį pilno ilgumo filmą sukūrė rež. Linas Lazėnas. Scenarijų paruošė Z. Erbšteinaitė, A. Marcinkevičius, S. Trakimas ir pats rež. L. Lazėnas. Filme buvo stengiamasi atkurti pagrindinius Lietuvos kompartijos vadovo gyvenimo bei veiklos bruožus, bet didžiąją medžiagos dalį sudaro tik nuotraukos, kurios taip pat nėra gausios, nes A. Sniečkus nemėgo fotografuotis. Dėl šios priežasties filmo kūrėjams teko naudotis dokumentais, laiškais, J. Narkevičiūtės, G. Zimano, M. Šumausko atsiminimais, paimtais iš filmo apie sovietinius partizanus "Skridimas nak-

tiin". Juos papildė sovietų maršalas I. Bagramianas. Filman taipgi įjungtos senos kino kronikos, įtraukti A. Sniečkaus laidotuvių bei dabartinio Lietuvos gyvenimo vaizdai.

KONCERTAVO OKUPANTAI

Specialiu koncertu Vingio parke buvo paminėtos 36-tosios priverstinio Lietuvos įjungimo Sovietų Sąjungon metinės. Buvo skaitomi S. Nėries eilėraščiai, maskvinio augščiausiojo sovieto ir kauniškio "liaudies seimo" pareiškimai, stengiantis sudaryti įspūdį, kad Lietuva laisvai pasirinko tokį kelią. Ši propagandinė burbulą betgi susprogdino koncerto atlikėjai — rusiškas sovietinių karių dainų ir šokių ansamblis, liudijantis vilniečiams, kad Lietuva yra visiškai karinėje bei politinėje Sovietų Sąjungos kontrolėje. Pavergtiesiems koncertavo okupantai.

SENIAUSIA GYVENTOJA

Seniausia Anykščių rajono gyventoja yra Rožė Šakalienė, kuriai ši pavasarį jau 110-tą kartą sužaliuos Dabužių girios beržai. Jos tėvai Mikaliūnai buvo baudžiauninkai, gyvenę Mackeliškių kaime ir eję lažą Panionių dvarininkui. Rožė, gimusi penkeriems metams praėjus nuo baudžios panaikinimo, prie Dabužių girios ganydavo Mackeliškių kaimo galvijus, išmoko pinti vyžas, kuriomis dabar apdovanoja anūkus ir proanūkius. Senutė R. Šakalienė prisimena daug senoviškų vestuvinių dainų, nes jaunystėje buvo gera dainininkė, dažna vestuvių dalyvė. Ji taipgi atsimeina kaikuriuos 1905 m. įvykius, revoliucinių dainų posmus, talkina kraštotyrininkams, renkantiems vietovardžius ir nustatantiems jų kilmę.

NAUJIEJI VADOVELIAI

Su naujaisiais vadoveliais bei pagalbiniemis mokymo priemonėmis supažindina R. Čėsno pasikalbėjimas su "Šviesos" leidyklos vyr. redaktorium J. Barciu, paskelbtas "Tiesos 175 nr. Prisitaikant prie naujų mokymo programų, pastaraisiais metais buvo išleista beveik 200 vadovėlių, kurie 90 yra originalūs. Šiemetinis vadovėlių tiražas bendrojo lavinimo vidurinėms mokykloms siekia beveik keturis milijonus egzempliorių. Prie vadovėlio pridėjama ir atskira knyga mokytojams su metodiniais nurodymais, kiekvienos pamokos planu. Pagalbiniemis mokymo priemonėmis yra speciali "Mokinio bibliotekos" serija. Jos šiemetiniai leidiniai — "Su Lenino vėliava", poezijos rinkinys "Mano Tėvynė — Tarybų Sąjunga". Šių leidinių pavadinimai atskleidžia jų aiškų propagandinį pobūdį, kurį pripažįsta ir J. Barcys: "Šiose gražiai išleistose knygose pateikiami lietuvių ir brolišių respublikų rašytojų kūriniai apie V. Leniną, tarybinių tautų draugystę..." Propagandai skirtas ir specialus leidinys apie XXV-ji sovietų kompartijos suvažiavimą. "Užklausinių skaitinių" serijai priklauso knygos "Žmogiškiausias iš visų žmonių", "Tavo gynėjai", "Gamtos pasaulyje". Tas žmogiškiausias žmogus tikriausiai yra Lėlinas, o gynėjais turbūt suprantami sovietų armijos kariai. Iš nepropagandinių leidinių minėtina J. Sukio knyga "Taisyklingsi vartokime linksnius", P. Česnulevičiūtės — "Vincas Krėvė-Mickevičius".

V. Kst.

TIESA IR GYVENIMAS

ITALŲ ŽURNALAS APIE BAŽNYČIĄ
LIETUVOJE

Italingas Italijos žurnalas "La Civita Cattolica", kuris yra plačiai skaitomas visame pasaulyje, gegužės 15 dienos numeryje paskelbė dešimties puslapių studiją apie Bažnyčios padėtį Sovietų valdomuose kraštuose. Studijos autorius yra žymus šveicarų istorikas ir publicistas R. Hotz. Didžioji šios jo studijos dalis yra skirta Lietuvai.

Autorius pažymi, kad Lietuvos ir kitų sovietų valdomų kraštų katalikai yra verti didžiausio dėmesio ir solidarumo iš Vakarų pasaulio viešosios nuomonės pusės, nes jie kenčia ne tiek nemažesnius persekiojimus už žydus ir kitas religines bei tautines bendruomenes. Norint geriau suprasti dabartinius katalikų Bažnyčios persekiojimus Lietuvoje, rašo R. Hotz, reikia prisiminti senąją Lietuvos istoriją. Ilgose kovose prieš rusiškąjį imperializmą 19-tajame šimtmetyje katalikų Bažnyčia Lietuvoje ir Lenkijoje buvo tapusi stipriausia šių tautų kultūros atrama. Kova už katalikišką tikėjimą lietuviams buvo kova už tautinį išlikimą.

Autorius primena 1939 metais Sovietų Sąjungos su Hitleriu sudarytą sutartį, kuri Sovietams leido okupuoti Lietuvą ir kitus Pabaltijo kraštus. Karui pasibaigus, Sovietai greitai pradėjo naujai pavergtų tautų naikinimą ir žiaurų Bažnyčios bei tikinčiųjų persekiojimą. Lietuvoje buvo paliktas tik vienas vyskupas Kazimieras Paltarokas. Telšių vyskupas Borisevičius buvo sušaudytas 1947 metais. Vilniaus arkivyskupas Mečislovas Reinys 1953 metais mirė kankinio mirtimi Vladimiro kalėjime. Kaišiadorių vyskupas Teofilus Matulionis ir Telšių vyskupas papeibininkas Pranciškus Ramanauskas iš Rusijos kalėjimų buvo grąžinti į Lietuvą, bet jiems nebuvo leista eiti savo vyskupiškų pareigų. Iš pusantro tūkstančio kunigų, kurie Lietuvoje buvo 1945 metais, 1954 metais buvo likę vos pusė. Buvo palaiapsniui naikinama ir vieništelė Kauno kunigų seminarija, kurios auklėtinių skaičius 1964 metais buvo apribotas 25-klais. Tikrai paskutiniu metu jis buvo kiek padidintas.

Prof. R. Hotz pabrėžia, kad Lietuva drauge su kitais Pabaltijo kraštais yra Vakarų kultūros tvirtovė ant ribos tarp Rytų ir Vakarų, kad lietuvių kalba yra seniausia iš visų Europos kalbų. Nepaisant brutalių persekiojimų ir masinių deportacijų, kurios nuo lietuvių tautos kamieno atplėšė apie penk tadalį gyventojų, lietuvių tauta liko ištikima savo kraštui, savo tautinei kultūrai ir savo katalikiškam tikėjimui.

Autorius sūtimini daugelį faktų, kurie liudija, kiek daug Lietuvos katalikai turi iškentėti, norėdami pasilikti ištikimi savo tikėjimui. Kunigai Šeškevičius, Zdebskis, Bubnys nutiesiami ir uždaromi į kalėjimus vien už tai, kad atlieka savo kunigišką pareigą, mokydami vaikus religinių tiesų. Jaunas studentas ir darbininkas Romas Kallanta viešai susidegino Kauno miesto sode, protestuodamas prieš pagrindinių žmogaus ir tautos laisvių už-

gniauzimą. Gindami pagrindines pavergtos tautos teises, Lietuvos katalikai prieš ketverius metus pradėjo leisti pagrindinį informacijos leidinį, kurio iki šiol jau yra pasirodę 20 numerių.

Baigdamas savo studiją, prof. R. Hotz sako, kad Vakarų pasaulis turi parodyti solidarumą ne tik žymiesiems rašytojams ir mokslininkams, kurie kovoja už žmogaus teises sovietų valdomuose kraštuose. Tokio solidarumo yra nemažiau nusipelnę milijonai tikinčiųjų Lietuvoje, Ukrainoje, Latvijoje, Estijoje, gindami savo tikėjimą, kovodami už tiesą, teisingumą ir laisvę. K.

LIETUVOJ KALĖDŲ NĖRA

1975 m. gruodžio 25 d. X klasės mergaitės, atėidamos į mokyklą, atsinešė eglutę ir klasėje ją gražiai papuošė. Ant lentos užrašė sveikinimo žodžius - „Su šventomis Kalėdomis“. Per dvi pirmasias pamokas atėję mokytojai klasės buditiems įsakė sveikinimo žodžius nutrinti ir eglutę išmesti. Budintieji mokiniai žodžius nutrindavo, o eglutę likdavo. Trečioji pamoka buvo mokyklos direktoriaus B. Urbono. Atėjęs į klasę B. Urbonas iš karto pasidarė rūstus ir piktas. Jis privertė budintį mokinį Joną Pranaitį nutrinti nuo lentos užrašytus žodžius, o gražiai papuoštą eglutę išmesti į šiukšlių dėžę. Po to prasidėjo šantažiški tardymai, grubūs barimai, begėdiški pasityčiojimai, grasinimai. Tuo buvo užimta visa pamoka. Negana to, tardymai ir grasinimai su pertraukomis tęsėsi net tris dienas. Per tą laiką mokiniai pamokų metu būdavo iškvietinėjami po vieną į direktoriaus kabinetą. Tardymui buvo iškviesti apie pusė klasės mokinių. Kai kurių mokinių apklausinėjimai užsitęsėdavo net per kelias pamokas. Nors fizinių bausmių ir nebuvo imtasi, bet tardomiesiems buvo grasinama mažinti pažymius, pašalinti iš mokyklos, bauginami perdavimu milicijai ir pan.

(Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika, nr. 22).

Jeruzalė. — Izraelio archeologai užtiko du molinių lentelių fragmentus su hebrajų kalba Senojo Testamento įrašais iš 11 amžiaus prieš Kristų. Tai turėtų būti seniausi tos rūšies rašiniai. Iki šiol buvo žinomi įrašai iš 9 amžiaus pr. Kristų. Rasėta prie Izbet Sarte, 10 mylių į šiaurės rytus nuo Tel Avivo.

JO NUSIKALTIMAS: KAD BUVO
PAGAUTAS

Montrealis. — "Borisas sugadino barščius", rašo Rick Talley "Chicago Tribune" sporto skyriuje. Spėjama, kad apie jį niekas daugiau nieko negirdės. Vargiai bus galima ką daugiau sužinoti ir 1980 metais, kai Olimpiada bus Maskvoje. "Boris Onišenko bus kur nors Sibire ir kas duobes stulpams", sako Talley.

Pašalinimas už apgavystes yra didelis smūgis sovietams, ypač, kad 1980 jie nori ruošti Olimpiadą. Kyla klausimas, kiek ir kokių apgavysčių sovietai yra padarę ir sporte. Gal nieko, o gal ir labai daug. Į tarptautines varžybas jie žiūri labai rimtai. Sovietų olimpinio komiteto pirmininkas Sergej Pavlov cituoja partijos centro komiteto dėmesį ir nurodymus: "Sovietų atletai turi

padaryti viską, kad olimpiniai pasiruošimai būtų sėkmingi". Kokie tie pasiruošimai? — klausia Talley. Ar ir elektroniniai triukai apgauti teisėjus?

Kaip viskas paaikškėjo? Britų fechtuotojas James Fox pasiskundė, kad Onišenko buvo keturios pėdos nuo jo, nepalietė, o lemputė žybtelėjo. Teisėjas tuoj konfiškavo Onišenkos špagą. Iš pirmo žvilgsnio nieko ypatingo. Buvo išmontuota rankena ir rasti elektroniniai įrenginiai. Reikia tik laiku paspausti mygtuką.

Vėlesnėmis žiniomis, Boris Onišenko sovietų palydovų buvo nugabentas į aerodromą ir išsiųstas atgal į Maskvą. Jo nusikaltimas bus ne dėl mėginimo apgauti, bet kad buvo pagautas, sako sporto korespondentas.

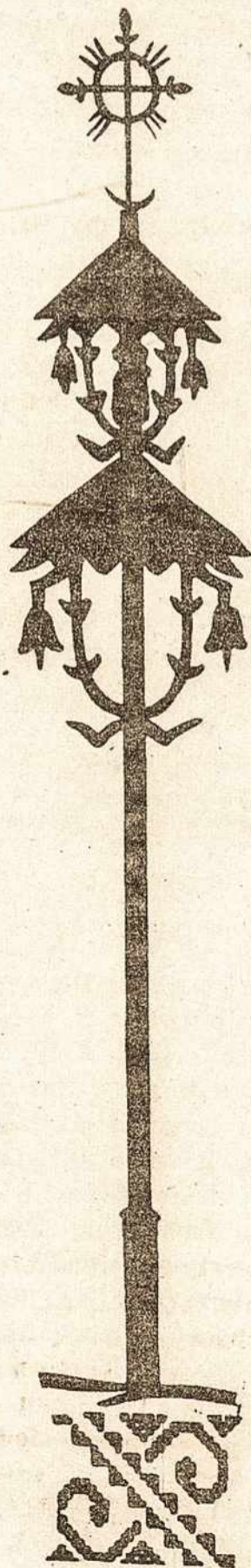
MALDOS
KALENDORIUS
1976

Už Lietuvos Laisvę ir Persekiojamą
Bažnyčią Lietuvoje

SPALIS

Kad tikintieji asmeniškai būtų pamaldūs, ypač
rožinio kalbėjimas būtų gyvas

- 1 P ALRK Moterų S-ga, kp. 42, Grand Rapids
- 2 S ALRK Moterų S-ga, kp. 43, Waterbury
- 3 S Šv. Kazimiero parapija, Philadelphia
- 4 P ALRK Moterų S-ga, kp. 44, Bentleville
- 5 A ALRK Moterų S-ga, kpr. 45, Hudson
- 6 T ALRK Moterų S-ga, kp. 46, Chicago
- 7 K ALRK Moterų S-ga, kp. 48, Cicero
- 8 P ALRK Moterų S-ga, kp. 49, Chicago
- 9 S Šv. Vincento parapija, Pittsburgh
- 10 S Pasaulio Maldos Diena — Visi meldžias
- 11 P ALRK Moterų S-ga, kp. 51, Detroit
- 12 A ALRK Moterų S-ga, kp. 52, Girardville
- 13 T ALRK Moterų S-ga, kp. 53, Linden
- 14 K ALRK Moterų S-ga, kp. 54, Detroit
- 15 P ALRK Moterų S-ga, kp. 55, Chicago
- 16 S ALRK Moterų S-ga, kp. 56, Springfield
- 17 S Šv. Jurgio parapija, Philadelphia
- 18 P ALRK Moterų S-ga, kp. 57, Vernon
- 19 A ALRK Moterų S-ga, kp. 58, Nashua
- 20 T ALRK Moterų S-ga, kp. 59, Shennandoah
- 21 K ALRK Moterų S-ga, kp. 60, Melrose Park
- 22 P ALRK Moterų S-ga, kp. 61, Gary
- 23 S Dievo Motinos Sopulingos par. Kearny
- 24 S Šv. Kazimiero parapija, Pittsburgh
- 25 P ALRK Moterų S-ga, kp. 62, Tamaqua
- 26 A ALRK Moterų S-ga, kp. 63, Kearny
- 27 T ALRK Moterų S-ga, kp. 64, Lincoln Park
- 28 K ALRK Moterų S-ga, kp. 65, Schenectady
- 29 P ALRK Moterų S-ga, kp. 66, Elizabeth
- 30 S ALRK Moterų S-ga, kp. 67, Chicago
- 31 S Šv. Juozapo parapija, Waterbury

PRANEŠIMAS IŠ EUROPOS

Ypač jautrus tautinis klausimas

Maždaug prieš metus buvo priverstas išvykti į Vakarų ir žinomo kovotojo už žmogaus teises Sov. Sąjungos generolo P. Grigorenkos sūnus Andriejus. Jis dar neturi 30 metų, iš profesijos — inžinierius. Sekdamas tėvo pavyzdžiu, jis veikliai įsijungė į Sov. Sąjungoje plintantį žmogaus teisių sąjūdį. Valdžia jam negalėjo dovanoti už tai, kad jis paruošė ir užsienin persiuntė dokumentinį rinkinį apie kito disidentą Anatolijaus Marčenkos persekiojimą. Už tai jis buvo atleistas iš darbo. Vieną dieną Andriejui Grigorenkai buvo tiesiog pagrasinta: arba emigruok, arba atsidursi psichiatrinėje ligoninėje. Rinktis, aišku, nebuvo ko. Su ypatingų psichiatrinė ligoninių sąlygomis Andriejus buvo gerai susipažinęs, lankydamas jose keletą metų laikytą savo tėvą.

Gen. Grigorenka ten pateko už tai, kad drąsiai užsistoję skriaudžiamus Krymo totorius ir Pavolgio vokiečius, gyvenančius sovietinėje tremtyje. Dabar buvęs generolas jau paleistas iš klinikos, bet jo sveikata palaužta — jis beveik nemato, yra turėjęs vieną širdies priepuolį, Saugumo agentų ir toliau iš akių neišleidžiamas.

Psichiatriniai kalėjimai

Lankydamas tėvą Černiachovske ir Leningrade, Andriejus Grigorenka tik iš pasimatymų kambario susidarė vaizdą, kaip atrodo tos ypatingos psichiatrinės ligoninės, kurios dažniausiai veikia buvusių kalėjimų patalpose. Pavyzdžiui, Černiachovske — buvusiam sunkių darbų kalėjime, Leningrade — buvusiam moterų kalėjime. Černiachovskio psichiatrinėje ligoninėje buvo laikoma ir lietuvių politinių kalinių, iš kurių A. Grigorenkai buvo žinoma tik studento Petro Cidziko pavardė. Jis pažįsta Lietuvą, yra buvęs Vilniuje, Kaune ir kitur, turi simpatijų šiam kraštui, kuriame jis niekur nepatyrė savo atžvilgiu jokių priešiško jausmų.

Aštrus klausimas

A. Grigorenkos nuomone, Sov. Sąjungoje šiuo metu esąs ypač aštrus tautinis klausimas. Šioje srityje pastebima ir daugiausia žmogaus teisių pažeidimų. Iki šiol neatitaisytos didžiulės skriaudos, padarytos kitų tautybių žmonėms, kurie taipgi yra tos pačios sistemos aukos. Kitas pavyzdys — Rytprūsiai. Daugelį čia atviliojo pagunda gauti pasą ar kompensaciją. Tačiau ateiviai nelaiko šios srities Rusija. Jie čia jaučiasi tarsi atostogauti atvykę.

New Jersey tautinių šokių grupė LIEPSNA, vad. B. Vaičiūnaitės.

Kaip planingai vykdomas rusinimas žmonių perkeldinėjimais, inž. Grigorenka įsitikino Vilniuje. Panašiai esą Ukrainoj ir Vidurio Azijos kraštuose. Prievartinio gyventojų perkeldinimo išdavoje dar labiau sustiprėja priešiški tautiniai jausmai. Tačiau pasitaiko atvejų, kai atvykėliai suranda bendrą kalbą su vietiniais. Bendras žmonių nepasitenkinimas sistema pastaraisiais laikais sukėlė naujus žmogaus teisių gynimo ir demokratinio pobūdžio sąjūdžius Sov. Sąjungos viduje.

Demokratinio sąjūdžio Sov. Sąjungoje A. Grigorenka nelauko tautiniu, nors įvairūs tautiniai-patriotiniai judėjimai su juo artimai siejasi. Tai liudija ir rusiškosios "Einamųjų Įvykių Kronikos" turinys. Tautiniai sąjūdžiai reiškiasi daugelyje respublikų ir tolydžio stiprėja.

Įvairios srovės

Paklaustas, kaip jis vertina dabartinę vadinamą disidentų padėtį Sovietijoje, A. Grigorenka tvirtino, jog sąjūdis už žmogaus teises tiek išaugo, kad pastaruoju metu jame išryškėjo savotiška diferenciacija. Mat, žmonės negali ilgesnį laiką vienodai galvoti, atsiranda nuomonių skirtumai. Tokiu būdu ir šalia sąjūdžio už žmogaus teises šiuo metu pastebimas demokratinis sąjūdis, kuris nesitenkina vien pirmojo tikslais, bet siekia, kaip pats pavadinimas rodo, demokratinės santvarkos ir kelia atitinkamus reikalavimus.

Be šių dviejų krypčių reiškiasi dar ir kitokios srovės. Kaikurių jų norėtų savotiškai sugrąžinti praeitį. Vieni, pavyzdžiui, svajoja atgaivinti leninizmą, tai yra atstatyti tokią santvarką, kokia, jų įsitikinimu, buvusi Le-

nino valdymo metais. Kiti svajoja dar apie senesnę Rusijos praeitį. Esama net monarchijos šalininkų. Tą reiškinį Andriejus Grigorenka aiškina kaip natūralią žmonių reakciją prieš tai, kad jie ilgai buvo verčiami laikytis tikrai vienos ideologijos, kuri daugeliui įkyrėjo ir pasirodė klaidinga. Tokiu būdu žmonės, kuriems neteko susidurti su kitokiomis idėjomis, lengvai metasi į kitą kraštutinumą. Pats A. Grigorenka sakosi pažįstas nemažai paprastų rusų darbininkų, tikrų proletarų, kurie save laiko monarchistais, nors jie patys nieko bendro neturi nei su buvusiu caro režimu, nei su kilmingaisiais.

Reformų kelias

Pats A. Grigorenka yra įsitikinęs, kad realiausias būtų lėtos ir laipsniškos raidos kelias, kuris vestų Sov. Sąjungą iš dabartinės beteisiškumo būklės į valstybę, paremtą teise. Jo nuomone, kokie bebūtų sovietiniai įstatymai, daug kas galėtų pagerėti, jeigu jų būtų nuosekliai laikomasi.

A. Grigorenka pabrėžtinai iškelia tautinio klausimo reikšmę. Jam yra tekę daug kartų girdėti, kad visos nerusiškos tautos labiausiai norėtų visiškai nuo Sov. Sąjungos atsiskirti. Jis pats siūlo šią problemą kitaip išspręsti. Jo nuomone, dar geriau būtų, jeigu patys rusai atsiskirtų nuo Sov. Sąjungos, nes kaip tik dėl jų kitos tautos neteko savo nepriklausomybės. Su tuo sutiktų ne tik demokratinio sąjūdžio šalininkai, bet ir kaikurie rusų nacionalistai, nors pastarieji pageidauja Rusijos atsiskyrimo kitais sumetimais. Mat, tada atkristų reikalas remti nerusiškas tautas.

A. Grigorenkai atrodo, kad taikus reformų kelias Sov. Sąjungoje esąs galimas ir derintusi su tikrove, bet tam nepakanka vien tik dabartinės vadovybės gerų norų. Reikia ir atitinkamo viešosios nuomonės spaudimo iš užsienio. Esama ženklų, kad sovietiniai vadovai būna kartais priversti atsižvelgti į viešąją nuomonę net savo viduje, tačiau vis dar didelis vaidmuo tenka užsieninei viešajai nuomonei. Jeigu dabartiniai vadovai nepaskubės vykdyti reformų, esąs pavojus, kad tada opozicijoje išsigalėsiančios kraštutinės jėgos. O tokia raida, A. Grigorenkos nuomone, galėtų privesti prie kruvinių įvykių, kurie vėl sustabdytų demokratijos įvedimą.

A. Grigorenka įdomiai apibūdina dabartines Sov. Sąjungos ginklavimosi pastangas. Pasak jo, ginklavimasis vedamas ne apsigynimo, bet puolimo tikslais. Jo nuomone, Sov. Sąjungos kariuomenė ruošiasi karui su Vakarais, bet ne su Kinija.

A. Lembergas

T. Ž.

MADRIDO KNYGŲ LEIDYKLA "Espasa Calpe" serija "Coleccion Austral" išleido pasakų knygą "Cuentos populares Lituano" ("Populiariosios lietuvių pasakos"). Ispanų kalbon jas vertė Laura Andresco, jau seniai Madride gyvenanti lietuvaite. Anksčiau ji yra vertusi vieną kitą J. Biliūno kūrinių, pateikusi lietuviškų pasakų tarptautiniams leidiniams. "Draugo" teigimu, įvadiniame leidyklos žodyje yra keletas stambių klaidų: O. L. Milašius pavadintas didžiuoju lenkų poetu, o Lietuva — slavų šalimi, šiandien priklausančia Rusijai. Neteisingai pabrėžiama, kad Lietuvoje tėra pavasaris ir žiema, kad jai trūksta rudens ir vasaros proveržių. Šiaip įvadas yra gražus, iškeliantis lietuviškų pasakų žavumą, jų moralinį poveikį.

PARODĄ APIE SUOMIJOS IR LIETUVOS literatūrinius bei kultūrinius ryšius surengė respublikinė Vilniaus biblioteka. Daug vietos joje buvo skirta suomių folkloristui prof. A. R. Niemiui, rinkusiam lietuvių liaudies dainas, ir E. Lionrotui, "Kalevalos" epo sudarytojui, pirmajam lietuvių liaudies dainų vertėjui — į suomių kalbą. Parodai taipgi buvo sutelkta nemaža literatūros suomių kalba apie Lietuvą, lietuvių kalba apie Suomiją. Lietuvoj išleistos suomių autorių knygos. Atskirą skyrių sudarė su suomių muzika ir menu supažindinanti literatūra.

KOMPOZ. V. BARKAUSKO "LEGENDĄ APIE ČIURLIONI" paskleidė Leipcigo leidykla "Edition Peters", įtraukdama į sovietų kompozitorių fortepijoninių pjesių rinkinį "Konzertstuecke sowjetischer Komponisten fuer Klavier". Panašaus likimo susilaukė ir M. Sluckio apysaka "Kvietimas šokiui vidurnaktį", vokiečių kalbon išversta Irenos Breving. Ji taip pat įrikiuota į sovietinių autorių apysakų rinkinį.

MŪSŲ LIETUVA Mažiesiems

AŠAROS

— Bū - ū! Bū - ū! — verkė juozukas eidamas pas mamą.

— Kas pasidarė, mažyti? — klausė mama.

— Bū - ū! Tėtė kabino paveikslą ir jis tėtėi nukrito ant kojos piršto!

— Mm... negerai; bet kodėl tau dėl to verkti?

— Aš ne - e - e verkiau; aš juokiausiu. Bū - ū - ū! Bū - ū - ū!

ŠOFERIS

Mūs Jonelis vis važiuotas,
Jei ne ratuos, tai ant šluotos.
Užia, birbia jo motoras —
Net aplinkai zvimbia oras!

Kaip jum tinka, taip galvokit, —
Iš Jonelio nesijuokit,
Nes paaugęs dar metus,
Tikras šoferis jis bus.

Viktorija Genytė-Smaižienė,
"Gyvenimas ir darbai"

LIETUVA IR LIETUVIAI

Aš žinau, kad Lietuva yra mano ir tėvų tėvynė. Ji yra kraštas, kuriame mano tėvai gimė ir gyveno. Lietuva yra kraštas, kuriame nėra laisvės. Ji yra kraštas, kuriame yra daug minčių ir meilės, yra kraštas, kur daug verkiančių žmonių vežant iš Lietuvos.

Lietuva yra kraštas, kaip ir kiti kraštai, bet Lietuva yra kraštas, kur žmonės jam visą savo meilę atidavė. Kraštas turi daug gražių sodžių ir upių. Oras yra labai geras, gėlės žydi ir kvepia. Lietuva yra kraštas, kur malonu apsilankyti ir gyventi. Mūsų Lietuva yra pats gražiausias kraštas. Tik vienas dalykas yra blogas, mūsų kraštas komunistų pavergtas.

Mes esame kaip ir kiti žmonės, bet mūsų būdai yra visai kitoniški. Mes esame linksmi žmonės. Šokame, dainuojame, sportuojame ir daug meilės parodome kitiems žmonėms. Mes esame ir būsimie lietuviai!

Bronytė Ruzgaitė,
Gary Ind. lit. m-los mokinė.

SKAITYTOJAI Rasos

KELIONĖS ATSIMINIMAI

Atsisveikinu su tėveliais, giminėmis ir draugais, su dideliu susijaudinimi kartu su ponia Eugenija Bacevičiene, jos dukra Beatriz ir Robertu Saldžiu, sėdau į „Aerolineas Argentinas“ lėktuvą ir birželio 26-tos dienos 22-tą valandą, pradėjau lig šiolei, taip svajotą kelionę - pažinti Šiaurės Amerikos Kraštus, ten gyvenančius lietuvius, skautus, ateitininkus, su jais pabendrauti.

Po trumpo nūsileidimo man jau pažįstaman Rio de Janeiro mieste, skridom beveik 10 valandų, iki didžiausio pasaulio miesto - Niujorko. Viskas gerai pasisekė mano pirmoje oro kelionėje.

Išlipę iš lėktuvo, perėję per muitinės kontrolę, pamatėme, kad niekas mūsų nepasitiko. Išsigandom, bet vienas iš mūsų atsiminė, kad jau išrastas telefonas ir paskambino Rasai Miliukaitei, kuri išgelbėjo mūsų padėtį. Vėliau sužinojom, kad visi manė, kad mes atskrisim 8 valandą vakaro, o mes atskridom 8 valandą ryto.

Pasilsėję, pasivaišinę ir pasikalbėję, išvažiavom Rasos automobiliu pažinti Niujorko. Pradėjom užsukdami į Mac Donald lanchonete, kur jau parduota 17 milijonų „hamburger“! Pažinom daug turistinių vietų, muziejų, parkų, šv. Patricio Katedrą - kaip jau žinot, čia sutemsta labai vėlai, ir tas atrodo mums keista.

Gerokai pažinę miestą užėjom į restoraną, ir be kita ko paprašėm ledų. Išsigandom jo didumu. Atrodė, kad atvežti iš ITU, bet su Roberto pagalba įveikėm juos sučiulpti.

Po to važiuom į Empire State, kuris kadaise buvo aukščiausias pasaulio pastatas. Iš jo viršūnės puikiai matosi didingas Niujorkas - 5-ta Avenida, Broadway, uostas, laivai, laisvės statula, ONU rūmai, kuriuose lietuvių tautai paneigiama lygiagretė padėtis.

Sugrįžę į Rasos namus, tik dabar pažinom jos tėvelius. Daug kalbėjom apie mūsų planus ir stovyklas. Labai maloni ponia Lilė. Vėlai ejom gult, dar vėliau kitą rytą atsikėlėm. Pagėrė kavos, vėl davėm darbo darbščiai panelei Rasai. Ji mane su ponia Bacevičiene nuvežė į „rodoviaria“ dėl paėmimo autobuso, važiuoti į Neringos stovyklavietę. Kelionė į Vermont netrumpa, bet labai malonūs ir įdomūs vaizdai. Pravažiavom pro mūsų mylimo Tėvo Saulaičio namus.

Kai nuvykom į Neringą radom stovyklautojus bežaidžiant „turtų ieškojimą“, šis žaidimas man labai patinka.

Susipažinę su visais, buvom labai gerai priimti ir apgyvendinti.

Ryte didelį įspūdį padarė vėliavų pakėlimas, grupių žygiavimas; Dienos metu užsiėmimai: (menas, dainos, žaidimai, sportas ir t.t.).

Valgykla atrodė per maža, bet valgis labai geras. Stovyklautojų buvo apie 100. Dalyvaudama su vadovais, pamčiau kaip organizuojama ir pravedama stovyklos administracija.

Kas daugiausia man sudarė gerą įspūdį, tai lietuvių kalbos vartojimas. Visi kalbėjosi lietuviškai.

Neringos stovykla, jos miškas, ežeras ir graži gamta, man labai patiko ir tos dienos ten praleistos man paliko gerus atsiminimus.

Nilza Guzikauskaitė

Šauniame priemiestyje

— Gėda mūsų priemiesty elgetauti, — sako ponia vyriškiui, kuris ką tik buvo paskambinęs prie namo durų.

— Neatsiprašinėkite. — atsako vyriškis. — Aš jau elgetavau daug prastesniuose priemiesčiuose.

Gudrus paaiškinimas

Įžymų graikų matematiką Euklidą paklausė jo mokytojas:

— ką geriau pasirinktum — du sveikus obuolius ar keturias lygias puses?

— Žinoma, mokytojau, keturias puses.

— O kodėl? Juk tai vienas ir tas pats.

— Anaipol, pasirinkdamas du sveikus obuolius, kaip aš sužinočiau, sukirmijęs jų vidus ar ne?

Parinko Pr. Alšėnas

Piešė Richardas Blinštrubas, Marquette Parko lit. m-los 8-šk. mokinys

LITERATŪRA • DAILĖ • MOKSLAS

MOČIUTĖS DOVANA

JURGIS GLIAUDA

'Maža garbė svetimomis kalbomis kalbėti, Didi gėda savosios gerai nemokėti.'

Dėl to nemirtingo posakio įtaigos į mūsų lietuviškas mokyklas, į mūsų lietuviškus vaikų darželius, didvyriai tėvai atveža savo vaikus net iš toliausių vietovių. Mūsų, losangeliškėje mokykloje galbūt, yra tikrų tėvų rekordistų. Atveža vaikučius į mokyklą iš už šimto mylių ...

Tas nemirtingas Jono Jablonskio posakis yra ir bus tinamiausias pradėti kiekvieną lietuvių kalbos abecėlę. Ir šis tautinės gyvybės posakis sutinka skaitytoją, vos jis atskleidžia naują mūsų mažiuokams skirtą knygą, Danutės Lipčiūtės-Augienės 'Močiutės Dovanėlė'. Didelė, in folio, gausiausiai iliustruota dailininkės Jadvygos Paukštienės piešiniais, knyga atsirado ant mūsų šaunių knygnešių skobnių ir pirmas tai knygai linkėjimas: kuo veikniausiai patekti į 'abecėlinės' lietuvių rankutes ...

Prašmatniai iliustruota knyga yra tikra stambi dovana raides pažinti pradedančiam 'skaitytojui'. Tai nėra 'dovanėlė', tai dovanų dovana!

Iliustruotos abecėlės, kur raidės prasmę ir skambesį iliustruoja žodis, kuris pradeda aptariama raide, ir greta objekto vaizdas, pedagogikos dėsniais paremta mokymo priemonė, populiari ir mėgiama. Autorė skyrė raidžių pažinimui vykusių ketureilius, kur kiekviena eilutė pradedama aptariama raide. Štai raidė 'H':

Himną giedame sustoje,
Himną baigus niekas neploja.
Himną giedame drąsiai,
Himną mokam mintinai.

Trisdešimt viena raidė, įskaitant nosines ir brūkšnelines, ketureiliais išibrauna į mažo lietuviuko dėmesį ir atmintį. Štai įmantraus braižo raidė 'S':

Sniego pusnį išbraižiau,
Sniego senį nulipdžiau.
Skrieju rogėm nuo kalniuko
Su mergytėm, su berniukais.

Įtikinančiai apeliuoja raidė 'R':

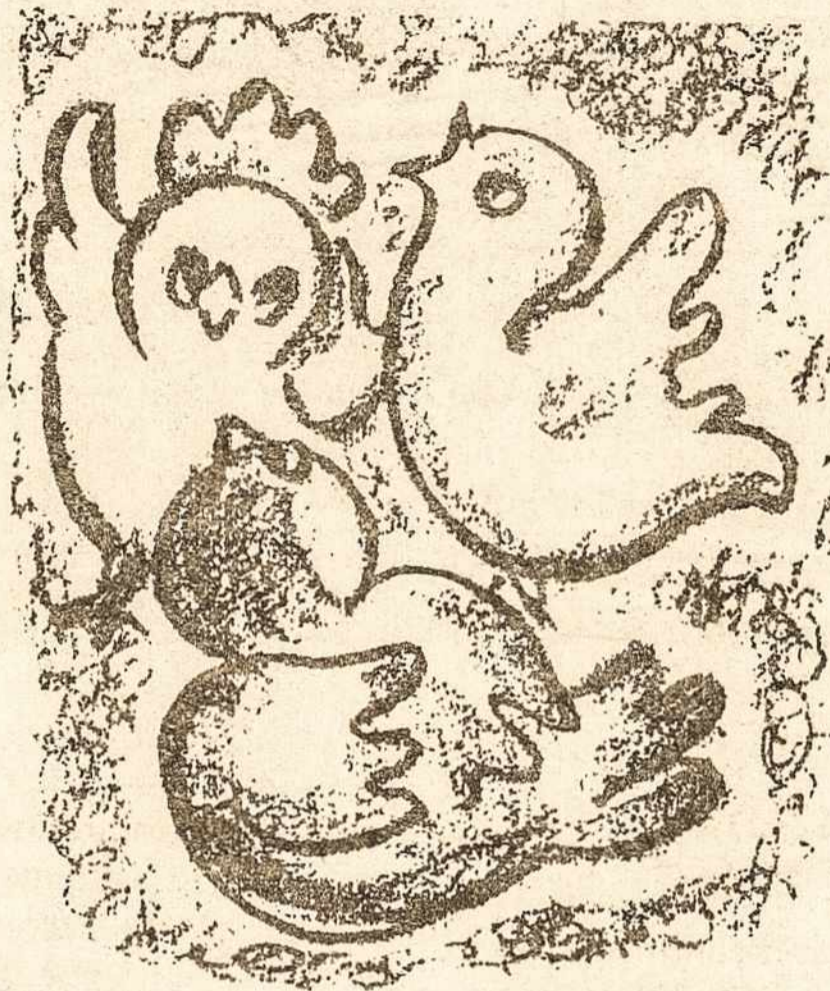
Rankos piešia, rankos rašo,
Rankos laimint Dievą prašo.
Rankom mezgam, rankom grojam,
Rankomis iš džiaugsmo plojam.

Raidžių pažinimo iliustracija ketureiliais apima plačią mažo skaitytojo išsilavinimo sferą. Modernaus pasaulio reiškiniai jaukiai persipina su tradicine lietuviška pastorale. Astronautai neužstoja ėriukų. Filosofiškas laikrodukas, rimtai skaičiuojas gyvenimo mirksnius, susiderina su išdykėliu ožiu. Baugus gaisro siautėjimas tuoj pat apšveininamas kūrybinio veikimo vaizdais: dirbantis tėtė, kiemą šluojanti mergaitė, pyragus kepanti laputė. Į dėmesio ratą įsiveržia besispardantis zoologijos sode zebra ir greta striksintis kiškis, Rainio pieną išlaidžęs šuniukas ...

'Modernaus' mažiuko pasaulis stipriai orientuojamas į lietuviškas temas. To arkadinio pasaulio gyvulėliai ir žvėriukai, kiekvienas su savo gudrumėliais ir polinkiais viršija motorizuoto, sumechaninto pasaulio akcentus. Šmėkši 'riebūs krokodilai' ir narai. Vaikai, gal būt, apie juos jau žino, bet, va, tikra sensacija: 'Genys snapu - tuk, tuk, tuk. Garnio kojose - šliup, šliup, šliup.'

'Močiutės dovanėlės' puslapiuose dailininkė Jadvyga Paukštienė parengė visą parodą savo šiltų, jaukių, į vaiko dėmesį gaivalingai besibraunančių piešinių parodą. Apie septyniolika piešinių (jų pusė in folio) yra knygos teksto grafinis turinys. Kai kada dailininkė praplečia ketureilių vaizdo ribas. Raidė 'O' skirta ožiui, kuris badosi aštriais ragais. Po ketureiliu matome ir obuolį. Raidė 'K' kalba apie kiškį. Čia pata ir krepšys su vaisiais. Dainuojančio mergaičių choro poetišku atgarsiu yra paukštelėlių choras ...

Dailininkė naudojo, sakyčiau, vienaspalvį pastelės pieštuką. Tas piešimo būdas nušalina linijų griežtumą,

Dail. J. Paukštienės iliustracija

pripildė piešinį švelnių niuansų, tapybinių tonų. Jadvygos Paukštienės pastelė dvelkia kontūrų lengvumu, vaizduojamo objekto suidealiniu, kas būtina šitokio žanro knygai. Greta geros anatomicinės ir tematinės išvalgos į objektą, dailininkė rodo puikią tematinio reljefo vaizduotę. Tai gebėjimas suvesti piešinyje detalių grupę ir atsiekti išpūdzio pilnybės efektą. Taip (psl. 33) irklote moje sutilpo žvejys, irklas laivelis, žuvys, bangos ir dailiasparnės žuvėdros. Prieš mažą skaitytoją atskleista temos pažinimo enciklopedija. Jis semia iš piešinio pažintų tos temos detalių junginį.

Nekalbant apie didaktinę piešinio reikšmę, išgyvename tikrą estetinį džiaugsmą sekiant tos piešinių parodos visumą, specifinio ir nelengvo žanro kūrinius. Dailininkė sukūrė įsimintinus, pastoralinės nuotaikos vaizdus. Tikrovės šurkštumai eliminuoti. Tėvai vadina tokio amžiaus vaikus švelnybiniais vardais. Per to švelnumo prizmę dailininkė pristato pasaulį.

Knyga kietais viršeliais. Pieštasis viršelis rodo tropikinės egzotikos junginį su tradiciniu lietuvišku pasauliu. Čia gaidys, šuniukai, karvutė, katė, laputė ir ilgakaklė žirafa, ir drambliukas, tarytum išėjęs iš raiziniams išmarginto lietuviško tvarto. Tai psichologiškai tikra. Išėjus lietuviuko pasaulis

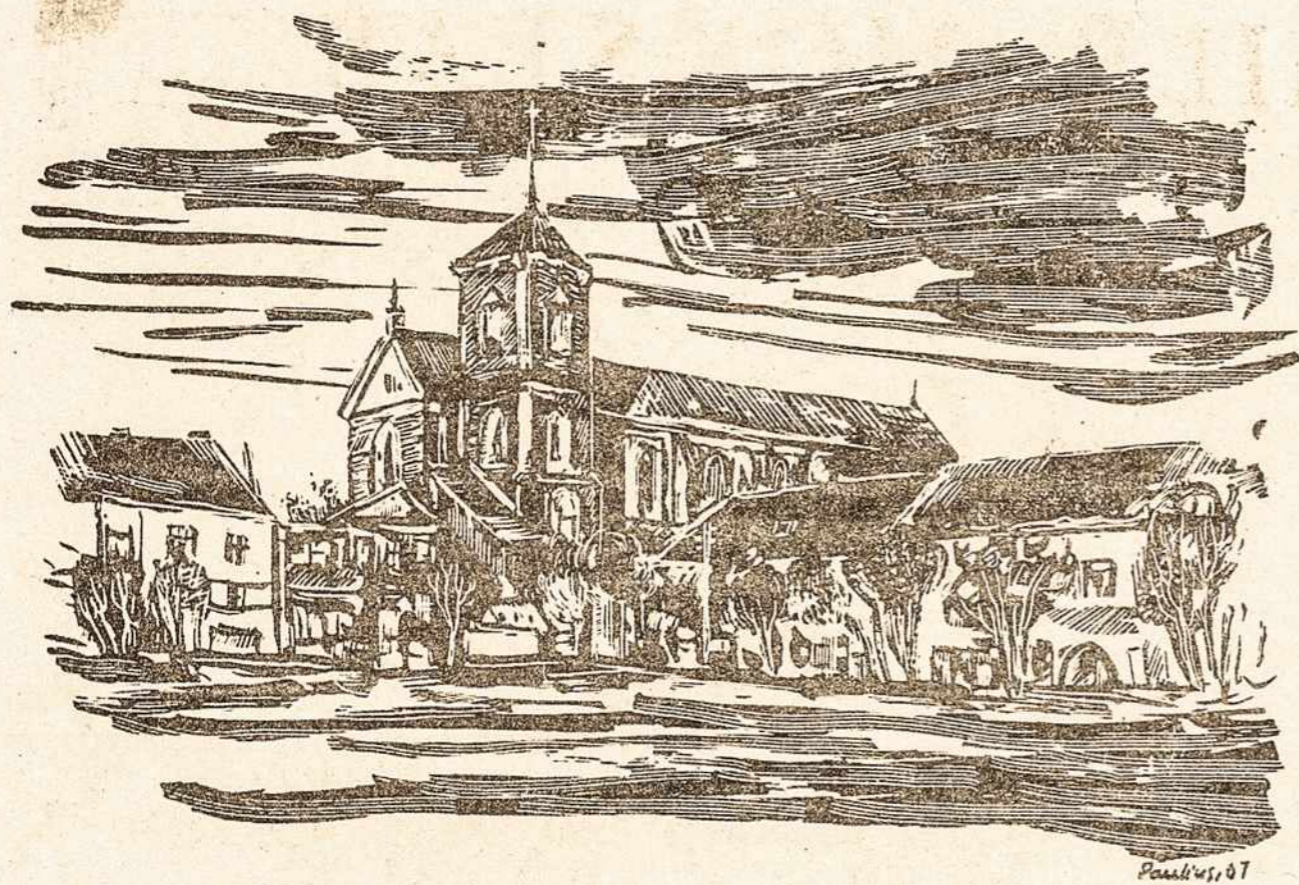
toks gi platus, toks gi įvairus ...

'Močiutės dovanėlė' yra reikšminga talka tėvams ir vaikų darželiams. Jono Jablonskio, o knygos pabaigoje ir Jurgio Sauerveino, citatų ženkle, atsiskleidžia įvadinis tos dailios dovanėlės lapas: piešinyje lietuviškos patriotikos koncentracija - Gedimino pilis, Žuvusiems už Laisvę paminklas, kraigo žirgeliai, lietuvaite su nuometu (tai, aišku, mama!) ir pergalingo Vyties raitelio apybraiža.

DIRVA

Daug sužinota apie Amazonę

Manaos, Brazilija. — Brazilija per paskutinius penkerius metus apie Amazonę ir jos upyną sužinojo daugiau nei per 200 metų. Tiesiant kelią ir radaro pagalba per nepereinamą džunglės pavyko atitaisyti daugelį geografinių klaidų, surinkti daug geologinių ir biologinių faktų. Iki šiol buvo manoma, kad Amazonės upynas yra lyguma, o rasta daug kalnų. Apskaičiuojama, kad 80 procentų upyno sudaro kalvos ir kalnai. Rasta net 400 mylių ilgumo upė, apie kurią niekas nežinojo. Ji buvo paslėpta medžių tankumynuose, nepastebima nei iš lėktuvų.

MOKYTOJA JADVYGA VALEIKIENĖ PRISIMENANT

(Jos mirties dešimtmečio proga)

1954 metų paskutinę dieną Panamerikos léktuvas atvežė mane į šv. Povilo miestą. Nubraukęs pirmuosius pietų saulės išspautus prakaito lašus, pradėjau dairytis, kaip reikės pradėti darbą savo naujoje misijoje. Aplankius Seselių Pranciškiečių mokyklą (tuo laiku ji dar tebuvo vienintelė mokykla Vila Zelinės parapijos ribose) paaiškėjo, kad ten mokosi bent pora šimtų lietuviukų. Gavęs iš seselių pritarimą ir kun. Ragažinsko palaiminimą, pradėjau organizuoti lietuvišką mokyklą. Patalpos buvo gautos. Reikėjo mokytojų. Kaip dabar, taip ir tada jokių fondų šitokiems reikalams neturėjom. Teko jieskoti savanorių. Pradėjau lankyti šviesesnius kolonijos narius, kuriuos man kas nurodė, kaip galimus mokytojus. Kalbu kartą su viena tremtine, kviesdamas ją mokytojauti, o ši spiriasi visomis keturiomis. Galų gale, praradusi kantrybę, sako: „Eik pas Valeikienę, ji mokytoja, o tik daro biznį, krauna pinigus; eik pas ją“.

Pasiklausęs kelio einu į p.p. Valeikų juodos duonos kepyklą, tada dar Kuzmų namuose. Kepyklos esama labai kuklios, bet žmonių, tą valandą buvo daug. Taip, kad net suabejojau, sakyti ko atėjau, ar ne. Maža buvo vilties tikėtis, kad šeimininkė paliks savo klientus ir eis į mokyklą. Nenorėdamas ponią ilgai trukdyti, taip ir išdrožiau tiesiai ko atėjęs. Atsakymo neteko ilgai laukti. O jis buvo toks: „Tokiam reikalui aš negaliu atsisakyti“. Taip suradau pirmąją mokytoją. Ir dar gavęs nurodymų į ką galėčiau kreiptis, išėjau jieskoti kitų.

Lietuviškos pamokos vyko penkis kart per savaitę po brazilškų pamokų. Kadangi viena diena buvo dainavimo pamoka, tai kiekvienam mokytojui reikėdavo ateiti

į mokyklą keturis kartus per savaitę. Pamokos prasidėdavo vidurdienį, tai yra pietų metu, kuris yra pats nepatogiausias šeimininkams. P. Valeikienė išdirbo šitoj mokykloj aštuonerius metus. Be ponios Valeikienės, dar mokykloje dirbo vieni ilgesni, kiti trumpesni laiką šie mokytojai: Antanina Gudavičienė, Halina Mošinskienė, Magdalena Vinkšnaitienė, Bronė Kazlauskienė, Marija Kindurienė, Regina Jūraitienė, seselės-Kristina (Zakarevičiūtė), Jovani (Černauskaitė), Lucija (Jotekaitė), Teresė (Petrokaitė), Lourdes (Kamantauskaitė) ir Urbona muzikas Jonas Kaseliūnas ir kun. J. Šeškevičius. Tarp visų pasauliečių mokytojų tik viena ponia Valeikienė buvo Lietuvoje pasirengus pradžios mokyklos darbiui. Ta visa mokykla nekartą naudojosi jos pedagoginėmis žiniomis ir patyrimu.

Kai pradėjo gimnazijoje augti besimokančių lietuviukų skaičius ir p. Mošinskienei pasidarė jų per daug, tai mes visi supuolę priverstume p. Valeikienę pereiti dirbti į gimnaziją ir paimti vieną lietuvių kalbos klasę. Ponia Valeikienė buvo tos nuomonės, kad kalbos reikia mokintis kalbant, ir užtai ne tik klasėje, bet gatvėje, repetacijų metu, net savo kepykloje ji nepasakė savo mokiniams nė vieno žodžio portugališkai. Mokykla rengdavo kas metai dvi programas visuomenei: Motinos Dienos minėjimą ir Kalėdų eglutę. P. Valeikienė buvo nepamainoma šių programų rengėja ir talkininkė. Kai pradėjome rengti „Jaunimo Šventes“, ji buvo pirmoji tautinių šokių mokytoja.

P. Valeikienė buvo gilaus tikėjimo ir didžiai pamaldai asmenybė.

Prabūti vieną kitą valandą bažnyčioje besikalbant su Viešpačiu, jai buvo toks paprastas, kasdieniškas, savaime suprantamas dalykas.

Kartą išeinant iš bažnyčios, p. Valeikienę sustabdė viena gera,

bet nepažįstama moteris ir paklausė: „Pasakyk, brangioji, kokia nelaimė užgriuvo Tave ir Tavo šeimą? – Kodėl? – Kad tu taip ilgai meldiesi“.

Kai Valeikiai išvyko į Ameriką, pas mus liko didelė spraga. Bet jie nenutraukė ryšių su S. Pauliu. Skaitė „Mūsų Lietuvą“, rašė laiškus, kongreso proga buvo sugrįžusi. Vis dar jautėme mokytojos artumą. Iki vieną dieną atėjo pritrėkianti žinia, kad mokytojos Valeikienės jau nebėra šiame pasaulyje. Rugsėjo 24 suėjo dešimts metų nuo šios skaudžios datos.

Mokytoja mirė, bet tikėkimės, kad visa tai, ką ji stengėsi įdiegti

į jaunų lietuviukų širdis, dar ilga gyvens.

Kai grįžtu atgal į tuos 22 metus dirbtus Brazilijoje tarp daugelio žmonių, kurie kartu žygiavo lietuvišku tremties keliu šviešiomis spalvomis prisimenu berdrakeleivę ir bendradarbę mokytoją Jadvygą Valeikienę.

Jaučiuosi kaltas, kad nieko anksčiau neparasiau. Todėl auko damas, šv. Mišias lietuviškoje V. Zelinės šventovėje rugsėjo 24 ir 26 šios skaudžios sukakties proga, prašiau Viešpatį ne tik malonė mirusiajai, bet ir atleidimo sau.

K. J. Šeškevičius

DIDŽ. BRITANIJOJ

— Londono universitete (Queen Mary College) dabar galima studijuoti lietuvių kalbą. Rusų kalbos ir literatūros studentai, jei nori, mokosi skaityti lietuvių kalbos literatūrinius tekstus, susipažįsta su Baltijos kultūra ir turi liet. kalbos pasikalbėjimų pratimus. Šis kursas trunka tik vienerius metus, bet tikimės, kad ateityje bus pratestas iki dvejų metų.

Maskvos susijaudinimas dėl Brazinskių

Vilnius. — Kaip jaudinasi ir širsta Maskva dėl Brazinskių paleidimo iš Turkijos, matyti ir iš ok. Lietuvos spaudos. Visi laikraščiai persispausdino „Pravdos“ straipsnį, kuriame tarp kitko skaitome: „Liepos 15 TSRS ambasadorius Turkijoje aplankė ministrą pirmininką Demirelį ir padarė jam tokį pareiškimą: „Turkijos teismas nusprendė paleisti iš arešto nusikaltėlius Brazinskius, ir Turkijos vyriausybė rado reikalinga leisti jiems išvykti iš Turkijos... Tarybų Sąjungos reikalavimai išduoti nusikaltėlius nebuvo patenkinti. Turkijos valdžia pasielgė taip, kad nusikaltėliams buvo paskirta nepateisinamai švelni bausmė. o vėliau jie buvo iš viso paleisti iš suėmimo. Dar daugiau, jiems buvo leista išvykti iš Turkijos į tą šalį, kuri, kaip pareiškė Turkijos Užsienio reikalų ministerija, suteiks jiems prieglobsčio teisę, kuo nusikaltėliai ir pasinaudojo... Tie veiksmai tiesiogiai prieštarauja Turkijos vadovų pareiškimams, kad jie ketina plėsti geros kaimynystės santykius ir bendradarbiavimą su Tarybų Sąjunga. Brazinskams net surastas prieglobstis..., o jų slėpimą laiko nedrągišku aktu TSRS atžvilgiu“.

Mirė dr. P. Karvelis

Vokietija

A. a. DR. PETRAS KARVELIS, ekonomistas ir visuomenininkas, mirė rugpjūčio 10 d. Baden Badene, Velionis buvo gimęs 1897 m., mokėsis Marijampolėje, Voroneže, Petrapilyje, Muenchene, Berlyne ir Breslave, kur gavo valstybinių mokslų daktaro laipsnį už disertaciją „Žemės reforma Lietuvoje“. Nuo 1910 m. priklausė Ateitininkų Sąjungai, dalyvavo krikščionių demokratų programos paruošime, buvo šios partijos generaliniu sekretoriumi ir pirmininku, seimo nariu, finansų ministru. Atstovavo Lietuvai įvairiose tarptautinėse ekonominėse konferencijose 1924-33 m. Isteigė dienraštį „Rytas“, kuriame rašydavo politinėmis bei ūkinėmis temomis. Veikliai reikėsi Žemės ūkio Rūmų įvairių draugijų valdybose. Atstovaudamas Lietuvos ūkininkų Sąjungai, dirbo VLIKe, buvo politinės komisijos pirmininku, Tautos Fondo ir Baltijos Tarybos nariu. Palaidotas rugpjūčio 13 d. Baden Badene.

VASARIO 16 GIMNAZIJOJE šiais mokslo metais dirbs trys nauji mokytojai: anglistikos magistrė Marija Saulaitytė dėstys anglų kalbą mokiniams iš JAV ir Kanados, iš Lietuvos atvykusi Vilniaus universiteto absolventė Bronislava Lipsienė — lietuvių kalbą žemesnėse ir vidurinėse klasėse, istoriką Petras Nevulis — istoriją ir vokiečių kalbą neseniai iš Lietuvos atvažiavusiems mokiniams.

MŪSU ŽINIOS

LIETUVIŲ BENDRUOMENĖJE

BALSAVIMAI Į BRAZILIJOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS TARYBĄ IR REVIZIJOS KOMISIJĄ

BLB-nės rinkimų komisija galutinai patvirtino kandidatų sąrašą į Braz. Liet. Bendruomenės Tarybą ir Revizijos komisiją. Štai jis.

Kandidatai į Tarybą ir valdybą

1. Banys Vicente Victor, - pramonininkas
2. Butrimavičius, Pijus, - advokatas
3. Dimša Jonas, - pensininkas
4. Gaulia Antanas-advokatas (Rio)
5. Gavėnas Pranas - kunigas
6. Jurevičius Stasys - tarnautojas
7. Lukoševičienė Stasė - Slaugė
8. Petraitis Ernestas - pensininkas (Rio)
9. Rudys Antanas, - tarnautojas
10. Saldys Algimantas - prekybininkas
11. Saurusaitis Antanas - tarnautojas (Rio)
12. Satkūnaitė Joana - advokatė
13. Silickas Jonas - inž. archit.
14. Sliesoraitis Algirdas - advokatas
15. Šeškevičius Juozas - kunigas
16. Zizas Arnaldas - studentas
17. Žarkauskaitė Geny - sociologė

Kandidatai į Revizijos komisiją.

1. Juozas Čiuvinas - pensininkas
2. Alfonsas D. Petraitis - tarnautojas
3. Petras Šimonis - pensininkas
4. Aldona Žūtautienė - šeimininkė

Jau galima balsuoti nuo šios savaitės pradžios. Balsavimai baigiasi spalio m. 31 d. 18 val.

BLB-nės rinkimų komisija stengiasi palengvinti B-nės nariams atlikti šią balsavimo teisę ir pareigą, nustatydamą sekančiai:

1. Balsuoti galima asmeniškai arba pasiunčiant balsavimo voką paštu.
2. Asmeninio balsavimo data yra spalio (outubro) 31 diena. Todėl balsai paštu turi ateiti ne vėliau, kaip spalio (outubro) 30 d. 18 val., pasiųsti sekančiu adresu.
Comunidade Lituano Brasileira
C.P. 2940
01000 São Paulo, SP.
3. Balsavimui urnos bus:
Zelinoj – Jaunimo Namuose; Mookoj: Šv. Kazimiero p-jos patalpose.
4. Balsus (vokuose) galima įteikti ir anksčiau, paduodant įgaliojimus asmenims bei lietuvių klebonijose.

REVIZIJOS KOMISIJA

MIŠIOS MIRTIES METINĖSE

Praeitų, 1975 m. rugsėjo mėn. 28 d. mirė STANISLOVA KŲJELANSKA NAVICKIENĖ, gyvenusi Montevideo mieste, Urugvajuje. Ji mirė 75 metų amžiaus ir buvo kilusi iš Kauno. Mirties metinių proga, spalio – outubro mėn. 17 d., 8 val., sekmadienį, bus laikomos už jos vėlę šv. Mišios šv. Kazimiero koplyčioje, R. Juatindiba 28, Parque da Moóca.

Lietuviškai kalbanti

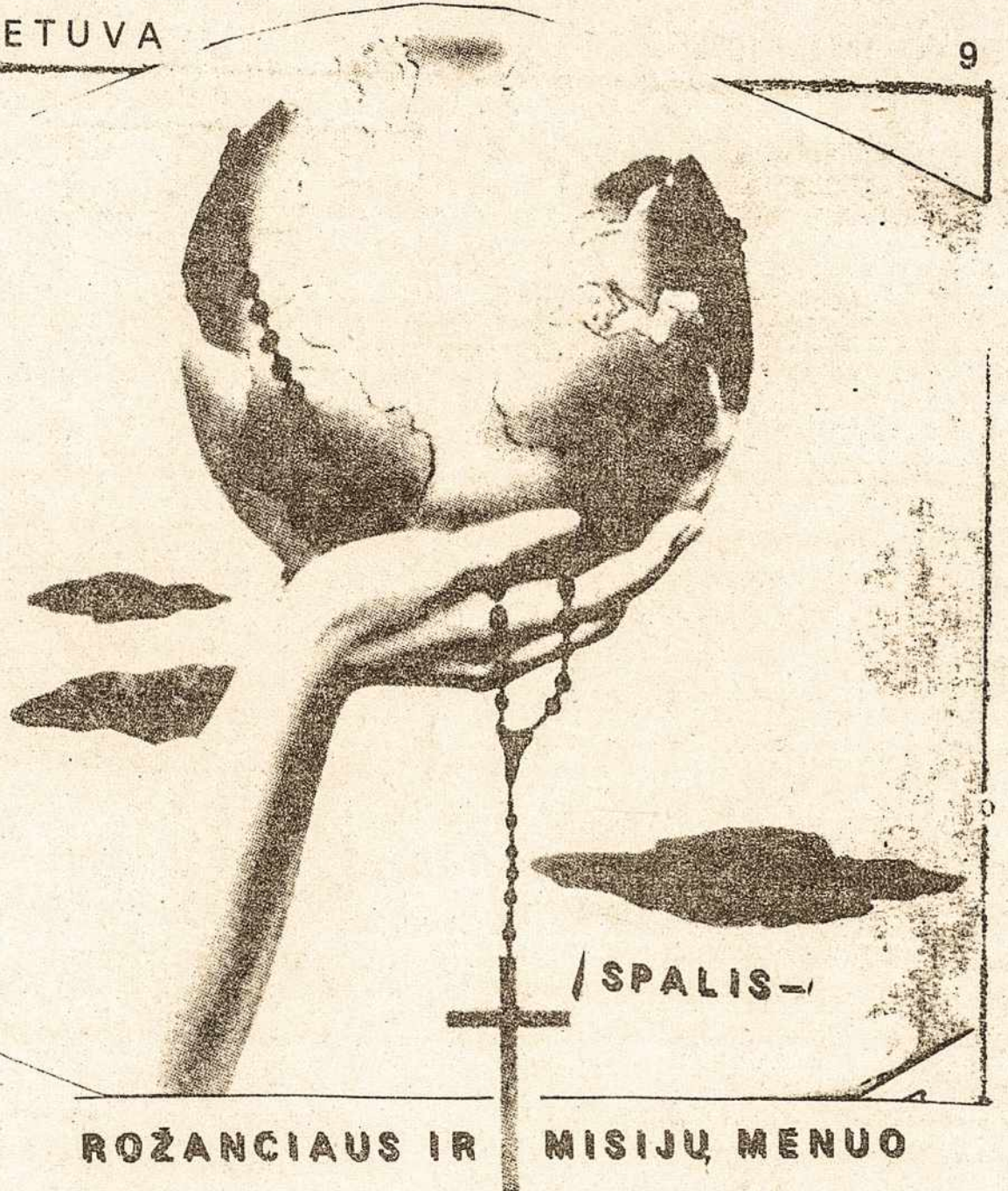
Vyrų – moterų – vaikų
gydytoja

DRA. HELGA HERING
médica

HOMENS-SENHORAS
CRIANÇAS

Av. Eulina, 99–V. Sta. Maria
(Skersgatvis ties nr. 2214, Av. Deputado Emílio Carlo-Bairro do Límão)

Tel.: 220-0439 / 266-3569

ROŽANČIAUS IR MISIJŲ MENUO

Širdingai sveikiname ADELE ir PETRĄ ŽARKAUSKUS, spalio-outubro 5 dieną švenčiančius savo vedybinio gyvenimo 50-tį - auksines vestuves. Linkime jiems Dievo palaimos ir dar daug gražių moterystės metų.

Marytė ir Česlovas Jakūnai
Jadvyga Lukevičius
Julius Lukevičius
Lidija ir Stasys Vancevičiai

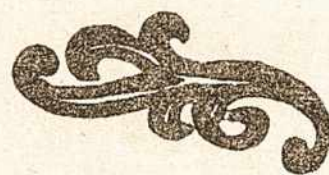
Mookoje
spalio (outubro) 10 d., 17 val.
MIŠIOS
už a.a. Silvą Pakalnį ir a.a. Veroniką Ruzgienę, užprašytos Onutės ir Vinco Kuliešių.

Ta pačia proga kelių ML darbuotojų
p a g e r b i m a s,
kurį ruošia
Mookos M.A. Moterų D-ja.

Sužinoję apie mirtį SILVOS PAKALNIO reiškiamė mūsų užuojautą jo likusioms sesėms Onai Lašinskienei ir Teklei Kizeliauskienei bei kitoms giminėms. Mirus VERONIKAI RUZGIENEI, reiškiamė taip pat užuojautą jos dukrai Danielei Ruzgaitėi ir artimiesiems.

Kartu su jais liūdime ir už jų vėles užprašome šventas Mišias.

Onutė ir Vincas Kuliešiai

IŠ URUGVAJAUS

Jau pagarrinta nauja plokštelė – „Jauna naktis“, Meniški plokštelės viršeliai.

Jaunimas labai rimtai atsiduoda lietuviškos kultūros įsisaminimui. „Ažuolynas“ repetuoja šokių sekmadieniais po piet Urug-

vajaus Liet. Kultūros Draugijos salėj, ir stengiasi atremontuoti bei meniškai įrengti jiems U.L.K. D. Valdybos menę. – „Rintukai“ repetuoja penktadieniais parapijos salėj, o kanklininkai – ketvirtadieniais Vyt. Dorelio namuose.

SKAITYKIT IR PLATINKIT
MŪSŲ LIETUVĄ!

MŪSŲ ŽINIOS

KELIAUTOJAI

Profesijos reikalais trumpam laikui išvyko į JAV adv. Alg. Sliesoraitis, BLB-nės pirmininkas. Jis negali ten pasilikti ilgiau, nes jau čia pat ir BLB-nės valdybos rinkimai.

O t. Saulaitis rašo:

„Jau nusikrapsčiau ligi Cuiabá. Tai dar netoli nuo São Paulo – tik 1755 km. Keliavau naktį, tai daug nemačiau. Čia apylinkė ne tokia lygi, kaip prie Campo Grande – yra tokios aukštos lygumos, vadinamos „Chapadas“. Vienas žėzuitas pavežėjo šį rytą po parapiją – visą miesto dalį, kur gyvena neturtingesni. Sutikau vieną savo buvusį studentą iš filosofijos, Via Anhanguera...“

Šiandien vienas ar du tėvai ir du naujokai važiuoja į gamtą – važiuosiu kartu; o tada, turbūt ryt, trauksiu toliau...“

Vilkui į nasrus! (Atsiprašau. Norėjau sakyti: Žmogėdrai!)

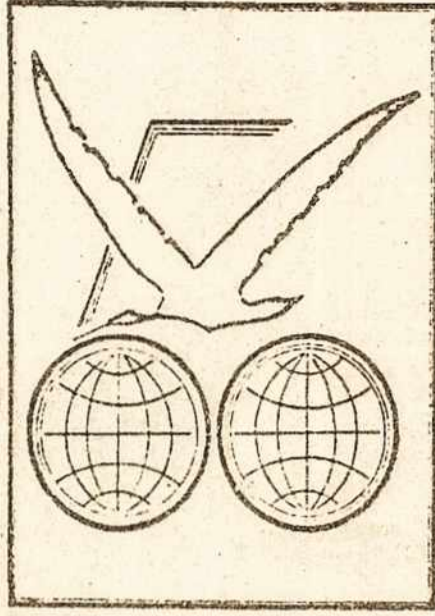
IŠ JUODOJO AUKSO KASYKLU

Rymantė Steponaitytė, dirbanti Ouro Preto mieste, paprašyta išvertė į portugalų kalbą Vytauto Tamulaičio Kūčių vakaro legendinį vaizdelį „Vytuko malda“. Jis, tikimės, galės tilpti vietinėje brazilų spaudoje.

Ji, tarp kita ko, rašo::

„Ouro Preto – labai savotiškas, meniškasis ir daug bylojantis miestas. Tikrai verta jį kada nors aplankyti...“

Įdomu pažinti kitą Brazilijos kampelį; tik ilgu be namiškių ir gerų bičiulių lietuvių. Visa mano laimė, kad T. Saulaitis čia man surado antrą mamytę – vieną tikrai nuoširdžią lietuvę, tad jaučiuos vėl kaip namie. Šiaip darbas ir kelionė į darbą pro kalnus man patinka...“

JAUNIAUSIŲJŲ ŠVENTEI PRAEJUS

Praeitą sekmadienį 13 val. „Secretaria de Turismo e Fomento do Municipio de São Paulo“ parodė lėlių teatrą su labai gražia programa, pritaikyta jaunesniojo amžiaus vaikams. Teatras paliko gerą įspūdį mažiesiems, bet su jdomumu pasižiūrėjo ir vyresnio amžiaus vaikai ir net vyresnieji linkimai praleido visą valandą su dideliu malonumu.

Teatras buvo gautas Br. L. Bendruomenės ir 50-čio Rengimo Komiteto pastangomis, organizavimui vadovaujant kapit. J. Čiuvinskui. Laike vaidinimo Turizmo Departamento atstovė apdovanojo vaikus ir didesnius spalvotais balionais, o suaugusius įvairiomis spalvotomis atvirutėmis. Pasilikę balionai bus dalinami vaikams per šventę, lapkričio mėn. 31 d. oficialiai atidengiant lentą ant buvusios aikštės São José dos Campos, dabar pavadintos „Republica da Lituânia“. Šis pakeitimas buvo įvykdytas 50-čio Imigracijos Komiteto ir Br. L. Bendruomenės iniciatyva ir pastangomis. Faktinai tai yra didelis laimėjimas mūsų Tėvynės vardo išgarsinimui ir taip pat paminklas, minint Brazilijos lietuvių imigracijos 50 metų sukaktį. Miesto Valdyboje šį visą reikalą tvarkė miesto Valdybos narys Vereador Arthur Alves Pinto, kuris atliko lietuvių kolonijos atžvilgiu labai didelį darbą. Visi esame jam dėkingi ir atsilyginsime balsuodami už jį lapkričio mėn. Valdybos rinkimuose.

Taip pat mūsų padėka ir Turizmo Departamentui, kuris suteikė

Lietuvių Sąjungos Alianča

Vakarienė

Spalio mėn. 16 dieną, šeštadienį, 19,30 valandą, Lietuvių Sąjunga-Alianča ruošia TRADICINĮ POBŪVĮ VAKARIENĘ su pajvairinta menine programa. Ateikite praleisti jaukiai vakarą su savaisiais prie skanių užkandžių ir užgerimų. Iš anksto užsisakykite sau vietą telefonu: 274-5116 ; 93-5470.

SPAUDOS BALIUS

JAUNIMO NAMUOSE, SPALIO 31 d.

12,00 val.

Dalyvaudami paremsite MŪSŲ LIETUVĄ.

Bilietai klebonijose ir pas Vyrų Brolijos narius.

Baliuje galima įsigyti lietuviškų knygų, plokštelių, ženkliukų.

galimybę mūsų mažiesiems taip gražiai praleisti sekmadienio popietį. Tikime, kad Turizmo Departamentas nepamirs mūsų jaunųjų ir Kalėdų bei Naujųjų metų progą.

Koresp.

VEIKLOS KALENDORIUS

Spalio 9, Penkiasdešimtmečio komiteto ruošiamas Pavasario šventė.

Spalio 31 – BLB-nės Tarybos-Valdybos rinkimai.

Spalio 31: Spaudos balius. Ruošia Šv. Juozapo Vyrų Brolija.

Lapkričio 21 Lietuvos kariuomenės diena. 17 val. pamaldos ir minėjimas šv. Kazimiero p-jos salėj Literatūros Biurelio iniciatyva.

Gruodžio mėn. 3 d., 20:00 val. PLIAS Brazilijos skyriaus narių susirinkimas pas inž. Algirdą Idiką, rua Maestro Chiafarelli, 736 - Jardim Paulista. Tel.: 282-2919.

Sausio mėn. 29 d., 10:00 val. PLIAS Brazilijos skyriaus narių susirinkimas pas inž. Leonardą Mitruči, jo vasarvietėje – Estrada Raposo Tavares. Tel.: 273-6434 (residencija – SP.).

KALĖDOJIMAS

Ateinančiomis savaitėmis t. P. Daugintis lankys-kalėdos lietuvių katalikų šeimas V. Granada, V. Guilhermina, V. Matilde, C. Patriarca apylinkėse.

Kun. St. Šileika toliau kalėdos Tucuruvi, Tremembé bairuose.

FÁBRICA DE GUARDA-CHUVAS

GUARDA CHUVAS DE TODOS OS TIPOS, PARA HOMENS, SENHORAS E CRIANÇAS. MINI-SOMBRINHAS, TIPO ITALIANO E ALEMÃO.

Vicente Vitor Banys Ltda.

Ind. Estad. 104.519/87

C. D. G. 00.882.909/001

R. Coelho Barradas, 104
V. Prudente

Fones: 274-0577 – (Res. 274-1886)
São Paulo

SEMANÁRIO NOSSA LITUÂNIA

MŪSŲ
LIETUVA

Caixa Postal 4421
01000 São Paulo, SP.

Director responsável
ANTÔNIO AQUINO

Redige: Equipe Editorial
Administrador: P. Daugintis

METINĖ PRENUMERATA: 70 kr. GARBĖS PRENUMERATA: 350 kr. Paskiro numerio kaina: 1,50 kruz. Užuojaus ir sveikinimai nuo 20 kr. pagal didumą. Dėl kitų skelbimų turtis su administracija. Čekių rašyti „Pedro Daugintis“ vardu.

Straipsnius ir korespondencijas redakcija taisy, pertvarko savo nuožūra. Ne naudoti raštai gražinami tik autoriui prašant. Pavarde pasirašyti straipsniai būtina išreikšia redakcijos ir leidėjų nuomonę. Už skelbimų kalbą ir turinį redakcija neatsako. Laikraštis spausdinamas pirmadienį: vietinės žinios ir pranešimai 9-10 puslapiams redakcijai įteiktini ne vėliau kaip iki sekmadienio vakaro.